

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**5 FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE BİREYÇİLİK VE
TOPLULUKÇULUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ: DERNEK ÇALIŞMA GRUPLARI
ÜYELERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Betül Aysu Acartürk

Danışman: PROF. DR. MEHMET EMİN CEYLAN

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**5 FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE BİREYCİLİK VE
TOPLULUKÇULUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ: DERNEK ÇALIŞMA GRUPLARI
ÜYELERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA**

BETÜL AYSU ACARTÜRK

(144102015)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Mehmet Emin Ceylan

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	:	
Öğrenci Adı Soyadı	:	Betül Aysu Acartürk
Anabilim Dalı	:	Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	:	Prof. Dr. Mehmet Emin Ceylan
Tezin Başlığı	:	5 FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE BİREYCİLİK VE TOPLULUKÇULUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: DERNEK ÇALIŞMA GRUPLARI ÜYELERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	:	25.11.2016	Saati	:	09:00
Öğrenci Savunmaya	:	☐ GELDI			
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,					
☐ OY BIRLIGI ☐ OY ÇOKLUGU					
☐ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.					
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. <i>(en fazla 3 ay)</i>					
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDEDİLMESİ kararı alınmıştır.					
Savunmada Tezin Başlığı	:	☒ Değişmedi.	☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:				
Öğrenci Savunmaya	:	☐ GELMEDI			
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,					
☐ OY BIRLIGI ile REDEDEDİLMİŞTİR.					

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Prof. Dr. Mehmet Emin Ceylan	
Üye	Yrd.Doç.Dr. Hüseyin ÜNÜBOL	
Üye	Doç.Dr. Korkut Ulucan	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “5 Faktör Kişilik Özellikleri İle Bireycilik ve Toplulukçuluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Dernek Çalışma Grupları Üyeleri Üzerinde Bir Araştırma” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları, her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

29/11/2016

B. Aysu ACARTÜRK

TEŐEKKÖRLER

Bu tezin yazılması süresince değerli katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet Emin CEYLAN'a çok teşekkür ederim.

Benim için anlamının satırlara sığdırılması mümkün olmayan aileme, sevgi ve saygılarımı sunarım. Özellikle çok kıymetli babam Mehmet Ali ACARTÖRK'e verdiği tüm destekten ötürü çok teşekkür ederim.

B. Aysu ACARTÖRK
29.11.2016

ÖZET

Literatüre bakıldığı zaman ülkemizde ve dünyada kişilik özellikleri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Fakat çok önemli bir konu olan bireycilik ve toplulukçuluk üzerine ülkemizde oldukça az araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada ölçeklerin hem alt boyutlarının birbirleriyle olan ilişkisi hem de sosyodemografik değişkenler ile olan ilişkisine bakılması amaçlanmıştır.

Araştırmaya 36 kadın ve 35 erkek olmak üzere toplamda 71 kişi katılmıştır. Örnekleme İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği çalışma grubu üyeleri (burs, edebiyat, fotoğrafçılık gibi) oluşturmaktadır. Verilerin analizi için SPSS 20, ve MedCalc Version 12.14.0 ve Excel 2010 kullanılmıştır. Kullanılan istatistiksel analiz yöntemleri olarak, non-parametik testlerden Mann Withney U ve Kruskal Wallis testleri, korelasyon analizi için ise Spearman testi uygulanmıştır.

Beş faktör kişilik özellikleri ve bireyci ve toplulukçu değerler bağlamında örnekleme Beş Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ) ile Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL) uygulanmıştır. Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Beş Faktör Kişilik Ölçeğindeki Duygusal Dengesizlik alt boyut puanları karşılaştırıldığında, kadınlarda tespit edilen puanların erkeklere göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. INDCOL ölçeğindeki alt boyutlar ile BFK ölçeğindeki bazı alt boyutlar arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu da bulunan araştırmayı destekler niteliktedir. Yatay toplulukçu (grup amaçlarını ön planda tutan, eşitliğe önem veren) bireylerin “uyumluluk (yardımsever, uzlaşmacı)” kişilik özelliği taşıyan bireyler olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte dikey bireycilik (rekabete ve kazanmaya önem veren) özelliği gösteren bireyler de “uyumluluk” kişilik özelliği gösteren kişilerle negatif korelasyon içindedir. Aynı zamanda yatay bireycilik (bağımsızlık, özgünlük) özelliği gösteren kişilerde “dışa dönüklük” ve “deneyime açıklık” kişilik özellikleri yüksek çıkmıştır. Öte yandan sosyodemografik değişkenler açısından sonuçlar beklenildiği gibi çıkmamıştır.

Anahtar Kelime: Kişilik, Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Bireycilik ve Toplulukçuluk

ABSTARCT

When we look at the literature, there are a lot of research on personality traits in our country and in the world. But there are very few researches about a significant subject that is individualism and collectivism. In this context this study's purpose is to measure the correlation between the scales' dimensions and also the correlation between sociodemographic variables.

71 people; 36 women and 35 men, have participated in this research. The population of the study consists of working group members (scholarship, literature, photography) in the Istanbul Middle East Technical University Alumni Association. SPSS 20, MedcCale Version 12.14.0 and Excel 2010 were used for variables analysis. Statistical analysis methods used are nonparametric tests of Mann Withney U and Kruskal Wallis and corelation analysis methods used are Sperman test.

In the context of personality traits and individualism and collectivism, Five Personality Traits Scale and INDCOL (individualism and collectivism) Scale has been used for the sample. When Five Personality Traits Scale Neuroticism sub-dimension points of the participants categorized according to their demographic traits, it is concluded that women's measured points are statistically higher than men's. Some meaningful differences has emerged between the sub-dimensions of the INDCOL scale and the sub-dimensions of BFK scale. This is supportive of the research's conclusions. It has been determined that horizontal collective (one who cares for equality, gives goup's goals priority) persons carry "agreeableness (helpful, agreeable)" personality trait. In addition to this fact, persons showing vertical individualism (cares for competition and winning) trait are in negative correlation with persons showng agreeableness trait. At the same time "extraversion" and "openness to experience" traits has been high in persons shoowing horizontal individualism (independent, propriety) trait. On the other hand, results regarding sociodemographic variables have not been as expected.

Keywords: Personality, Five Personality Traits, Individualism and Collectivism

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜRLER	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KİŞİLİK KAVRAMI	
1.1. Kişilik Nedir?	4
1.2. Kişilik Oluşumuna Etki Eden Faktörler	5
1.3. Karakter ve Mizaç	6
1.4. Beş Faktör Kişilik Modeli	7
1.4.1. Dışadönüklük	7
1.4.2. Sorumluluk	8
1.4.3. Deneyime Açıklık	9
1.4.4. Uyumluluk	9
1.4.5. Duygusal Dengesizlik	9
1.5. Kişilik Kavramına Kuramsal Yaklaşımlar	9
1.5.1. Erikson'un Benlik Kavramı ve Kişilik Gelişimi	9
1.5.2. Freud'un Kişilik Kuramı: Topografik Model ve Yapısal Model	11
1.5.3. Carl Gustav Jung'ın Psikolojik Tipler Kuramı	13
1.5.4. Alfred Adler'in Üstünlük Kuramı	14
1.5.5. Horney'in kişilik kuramı	14
BÖLÜM 2: BİREYCİLİK VE TOPLULUKÇULUK KAVRAMLARI	
2.1. Benlik Nedir?	16
2.2. Ortak Benlik Kavramı?	16
2.3. Bireycilik ve Toplulukçuluk (Individualism-Collectivism)	17
2.4. Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Gelişimi ve Önemi	19
2.5. Bireycilik ve Toplulukçuluk Kavramlarının Alt Boyutları	20

2.5.1. Yatay Toplulukçuluk	20	
2.5.2. Dikey Toplulukçuluk	20	
2.5.3. Yatay Bireycilik	21	
2.5.4. Dikey Bireycilik	21	
2.6. Bireycilik ve Toplulukçuluk Kavramlarına Kuramsal Yaklaşımlar	21	
2.6.1. Carl Jung: Ortak Bilinçaltı	21	
2.6.2. Hofstede: Bireyciliğin Toplumsal Normları	22	
2.6.3. Triandis'in İdiocentric – Allocentric Ayrımı	23	
BÖLÜM 3: YÖNTEM		
3.1. Araştırmanın Konusu	25	
3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	25	
3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	25	
3.4. Araştırmanın Örneklemi	26	
3.5. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi	26	
3.5.1. Sosyodemografik Veri Formu	26	
3.5.2. Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL)	26	
3.5.3. 5 Fakötör Kişilik Ölçeği (BFKÖ)	27	
3.6. Araştırma Verilerinin Analiz Yöntemi	27	
BÖLÜM 4: BULGULAR		28
TARTIŞMA		55
SONUÇ ve ÖNERİLER		58
KAYNAKÇA		60
EKLER		64
ÖZGEÇMİŞ		70

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1: Bireyci ve Toplulukçu Kùltürlerdeki Idionteric ve Allocentric Kavramları ve Özellikleri	24
Tablo 2: Araştırmada Kullanılan Sosyodemografik Özelliklerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	28
Tablo 3: Katılımcılara Uygulanan INDCOL (Bireycilik ve Toplulukçuluk) ve Beş Faktör Kişilik Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapmaları	30
Tablo 4: INDCOL Ölçeği Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	31
Tablo 5: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Yatay Toplulukçuluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	33
Tablo 6: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Dikey Bireycilik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	35
Tablo 7: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Dikey Toplulukçuluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	37
Tablo 8: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Yatay Bireycilik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	39
Tablo 9: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	41
Tablo 10: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Dışa Dönüklük Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	43
Tablo 11: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Duygusal Dengesizlik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	45
Tablo 12: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Uyumluluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	47
Tablo 13: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Sorumluluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	49
Tablo 14: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Deneyime Açıklık Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması	51
Tablo 15: Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve Alt Puanları ile INDCOL Ölçeği ve Alt Puanları Arasındaki Korelasyonlar	53

KISALTMALAR

INDCOL : Bireycilik Toplulukçuluk Ölçeği (INDividualism-COLlectivism)

BFKÖ: Beş Faktör Kişilik Ölçeği

SPSS: Statistical Package For The Social Sciences

TDK : Türk Dil Kurumu

GİRİŞ

İnsanı insan yapan en önemli öğelerden biri kişiliktir. Kişilik, kişide kendine ait çeşitli özelliklerin birarada bulunması şeklinde tanımlanabilir. Kişilik kavramı, düşünce, davranış, tutum gibi belirgin özellikleri içermektedir. Araştırmacılar arasında değişiklik gösterse de; doğuştan gelen özellikler olarak tanımlanmaktadır. Kişilik özellikle psikoloji biliminin önem verdiği bir kavramdır.

İnsan zihni kompleks yapıdadır. Bununla birlikte dünyada oldukça fazla farklı insan olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, insanların kişiliklerinin çözümlenmesi kolay değildir. Bu açıdan bakıldığı zaman kişilik kavramını tek bir tanıma sığdırmak zordur. Birçok değişkeni içinde barındırır.

İnsan hem sosyal, hem psikolojik, hem de biyolojik yönleri olan bir varlıktır. Yani kişinin sosyal çevresiyle olan etkileşimi, yetiştirilme tarzı, kültürü, genetik geçiş gösteren yönleri gibi faktörler de kişiliğe önemli etkiler sağlamaktadır. Tüm bu değişkenler toplumdaki kültür ile de bağlantılıdır. Değerler, normlar, alışkanlıklar, bakış açısı, karar verme gibi unsurlar insanın kişiliğindeki önemli yapı taşları olduğu söylenebilir.

Kişilik özellikleri ve kültür bağlamında bireycilik ve toplulukçuluk değerler de ortaya çıkmaktadır. Bireylerdeki farklılıkların en büyük sebeplerinden biri de kişinin yetiştirildiği toplumda bireysel değerler ile toplulukçu değerler arasındaki ayrışma olduğu söylenebilir. Araştırmalara bakıldığında bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin insanoğlu hakkında bilgilenmek ve insanoğlunu anlamak için önemli bir işlevi olduğu görülmektedir. Harry C. Triandis (1989), çalışmalarına örnek olarak bakıldığında; Kuzey ve Batı Avrupa gibi, Kuzey Amerika gibi yerlerin daha bireyci olduğu (“ben iyiyim” derken), Asya, Afrika gibi yerlerin daha çok toplulukçuluk değerleri (“ailem benim iyi biri olduğumu düşünüyor”) ön plana çıktığını gözlemlemiştir.

Bu araştırmadaki temel amaç; dernek çalışma gruplarındaki yetişkin bireylerin kişilik özellikleri ve boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri arasındaki ilişkinin gösterilmesidir. Diğer taraftan kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri çeşitli demografik değişkenlerden de etkilenmektedir.

H₁: Kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri arasında bir ilişki vardır.

H₂: Kişilerin sosyodemografik bilgilerine göre kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri değişmektedir.

H₃: Kişilerin farklı dernek çalışma gruplarına üyeliklerine göre kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri değişmektedir.

Bu kapsamda yürütülen çalışmaya İstanbul'daki İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği'ndeki ortalama yaş aralığı 35-60 olan 36 kadın (%50,7) ve 35 erkek olmak üzere (%49,3) toplam 71 kişi katılmıştır. Yürütülen çalışma için anket veri toplama tekniği uygulanmış ve katılımcılar gönüllülük esasını gözetilerek çalışmaya katılmışlardır. Katılımcılar dernekteki çalışma gruplarına üye olan kişiler seçilerek örneklem grubu oluşturulmuştur. Anket formu, araştırmacı tarafından oluşturulan sosyodemografik veri formu ile birlikte 5 Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ) ve Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği'nden (INDCOL) oluşmaktadır. Veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra veriler normal dağılıma uymadığı için non-parametrik testlerden Mann Withney U ve Kruskal Wallis testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi. Verilerin analizi için SPSS 20, ve MedCalc Version 12.14.0 ve Excel 2010 kullanılmıştır.

Yapılan çalışmada örneklem oldukça spesifik gruba yönelik olduğu için katılım beklenenden az olmuştur ve bu nedenle kişi sayısı fazla olmamıştır. Bu yapılan araştırma için en büyük sınırlılığın bu olduğu söylenebilir.

Analiz sonuçlarına göre, beş faktör kişilik boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri arası ilişki tablolandırılmıştır. Bazı değerler ile birlikte beklenen sonuçlar ortaya çıkarken ilginç sonuçlar da bulunmuştur. Beş faktör kişilik alt boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin boyutları arasında da farklılıklar ortaya çıkmıştır, bu da alan dizince desteklenir nitelikte olmuştur. Aynı şekilde sosyodemografik verilerin bazılarında ölçeklerin alt boyutları ile ilgili farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında, alan dizinine güncel bilgiler sunması ve açığa çıkan yeni bulguların sonraki çalışmalar için yol gösterici bir misyonu olduğu söylenebilir. Kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri arasındaki ilişkinin boyutunun gösterilmesi özgün bir araştırma olarak alan dizinine katkı sağlamaktadır. İleride yapılacak gerekli araştırmalar bu konuda ki çalışmalarını tamamlayıcı nitelikte olabilir.

BÖLÜM 1: KİŞİLİK KAVRAMI

1.1. Kişilik Nedir?

Kişilik, APA'nın (American Psychological Association) yapmış olduğu tanıma göre; düşünce, duygu ve davranıştaki ayırt edici bireysel farklılıkları işaret eder. Kişilik ile ilgili çalışmalar iki geniş alana odaklanmaktadır: birincisi, ayırt edici belirgin bireysel farklılıkları anlamak, örneğin; sosyallik veya sinirlilik gibi. Diğeri ise bu kadar çeşitliliği barındıran insan nasıl bir bütün haline gelebildiğini anlamaya çalışmaktır (<http://www.apa.org>, 2016).

TDK'nun (Türk Dil Kurumu) yapmış olduğu açıklamaya göre ise kişilik; bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü, şahsiyet olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2016). Kişilik (İngilizce'de; personality) kelimesinin kökeni Latince olan "persona" kelimesinden geliyor. Persona'nın anlamı ise "maske" (<http://literarydevices.net>, 2016). Bu maskeleri takmanın asıl amacı; sahnenin seyirciden uzak olması nedeniyle oyuncuların oyun esnasında yüz mimiklerinin görülememesidir. Bundan dolayı "persona" kavramı ile kişiler arası farklılıklar anlatılmaya çalışılmıştır (Mischel, 1999).

"İnsanlar arasında çok az farklılık vardır, ama esas önemli olan işte bu farklılıklardır." Bu görüş, kişilik psikologlarının bakış açısını özetler. Kişilik psikologları, sizi yanınızda oturan kişiden ayıran farklılıkların neler olduğuyla ilgilenir. Neden bazı insanlar kolayca arkadaşlık kurarken bazıları yalnızdır? Neden bazı insanlar içe dönük bazıları ise son derece dışa dönüktür? Bu sorular kişilik oluşumunun farklılıklarından ortaya çıkmaktadır. Öncelikle kişilik kavramının ne olduğunu anlamak gerekir.

Çok geniş bir konu olduğu için kişilik, literatürde araştırmacıların çeşitli tanımlarını bulmak mümkündür. Bu tanımlar aşağıda olduğu gibi sıralanabilir.

- Kişilik kavramı; bireyin iç ve dış çevresiyle kurmuş olduğu ve diğer insanlardan ayırt edici ve tutarlı olan, yapılaşmış bir ilişki şeklidir (Cüceloğlu, 2011).

- Kişilik, bireyin fiziksel ve sosyal çevreyle etkileşimini tanımlayan ve bireyin duygularının, düşüncelerinin, davranışlarının ayırt edici ve karakteristik örüntülerinin kapsamıdır (Atkinson vd., 2002).
- Kişilik, bireyin kendine özgü olan; dış görünüş, zihinsel özellikler, takıntılar, alışkanlıklar, tutumlar ve davranışlarına kadar birçok özelliği kapsayan bir bütündür (Fındıkçı, 2009).
- Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir. Davranışlar yalnızca içinde bulunulan duruma verilen tepkiden ibaret değildir, yani insanların davranışlarında bir tutarlılık beklememiz doğaldır (Burger, 2004).
- Kişilik, bireyin fizyolojik, zihinsel ve ruhsal özellikleri hakkında sahip olduğu bilgidir (Eren, 2012).
- Kişilik, bireylerin zaman içinde kalıcı hale gelen duygusal, davranışsal ve bilişsel yapılarının nedenlerini belirlemede bir araya gelmiş, psikolojik özelliklerinin izlerini taşıyan ve bireylerin kim olduğunu gösteren özellikleridir (Mount vd., 2005).
- Kişilik, bireyin belirgin, değişmeyen ve tutarlı olan özelliklerinin bütünüdür (Özkalp ve Kırel, 2013).
- Kişilik, bireyin kendine has ve ayırıcı davranışlarının bütünüdür (Tutar, 2013).
- Kişiliği bireyin yaşam biçimi olarak tanımlamak mümkündür (Erdoğan, 1991)

1.2. Kişilik Oluşumuna Etki Eden Faktörler

İnsanın kişiliği bir çok değişkenin biraraya gelmesi ile oluşmaktadır. Kişiliğin oluşumunda etkisi bulunan faktörler; genetik ve biyolojik özellikler, çevresel etkenler, kültürel-psikolojik ve sosyal sınıf etkenleri olarak başlıklar halinde toplanabilmektedir. Bu faktörler ise aşağıda yer aldığı şekilde açıklanabilir (Aytaç, 2000):

- **Kalıtım:** Birey, genler yoluyla ebeveynlerinin pek çok özelliğini taşımaktadır. Bu genetik özellikler (boy, ten rengi, iç salgı bezleri vb.), çevreyle etkileşim neticesinde bireyin kişiliğinin şekillenmesinde rol oynamaktadır.
- **Kültürel Çevre:** Bireyin sosyalleşmesinde kişinin içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel çevrenin etkisi bulunmaktadır. Ailenin büyük rolü olan bu süreçle bireyin kişiliği oluşturmaktadır. Bireyin içinde bulunduğu toplumun özellikleri ve yaşam felsefesi, kültür seviyesi, ahlak ve din anlayışı gibi konuların bireyin kişiliği üzerine etkileri bulunmaktadır.
- **Bilinçaltı:** Freud'a göre ilk çocukluğun ilk dönemlerinde yaşanan olumsuzluklar ve çatışmalar bilinçaltına itilmektedir. Bilinçaltına itilen bu olumsuzluklar ve çatışmalar bireyin sonraki hayatında kişiliğini etkilemektedir.
- **Diğerleri:** Coğrafi ve fiziki faktörler, kitle iletişim araçları, ebeveynlerin beklentileri, sosyal grup üyeliği, rol davranışları ve hatta kişinin kardeşleri içindeki doğum sırası bile bireyin kişiliğinin şekillenmesinde etkisi bulunan unsurlardır.

1.3. Karakter ve Mizaç

Karakter ve kişilik kavramları birbirleriyle karıştırılan kavramlar olduğu söylenebilir. Aynı şekilde bu kavramlar ile etkileşim de olan mizaç kavramını açıklamak faydalı olabilir.

Mizaç, kalıtımla geçen ve yaşam boyunca çok az oranda değişen yapısal özelliklerdir. Mizacın, hem kalıtımsal olması, hem tekrarlayıcı duygu, düşünce ve davranışları içermesi en önemli özelliklerindedir. Başka benzerlik gösteren bir tanım ise; doğumdan itibaren var olan, genetik boyutları olan ve gelişim boyunca süreklilik gösteren durağan olmayan özelliklerdir (Kesebir vd., 2005). Mizaçtaki bireysel farklılıklar genellikle yaşamın birinci yılında gözlenebilir ve kişinin yaşamı boyunca aynı şekilde kalır (A. H. Buss, 1991).

Karakter ise, çevrenin ve yetiştirilmenin etkisi altında gelişmiş, öğrenilmiş tutumlardır, dolayısıyla zamanla değiştirilebilecek özellikleri içerir. Adler'e (2008) göre de karakter, kalıtsal olmayan özelliklerin birey tarafından erken dönemlerde başlanarak sonradan edindiği özellikler olarak tanımlanmaktadır.

Kişilik, genetik olarak gelen mizaçla, sonradan elde edilmiş karakterin birleşiminden oluşur (Akiskal vd., 1983).

Tüm bu kavramların tanımları araştırmacıdan araştırmacıya değişiklik gösterse de, birbirleri ile iç içe oldukları ve insanı bir bütün haline getiren özellikler oldukları söylenebilir.

1.4. Beş Faktör Kişilik Özellikleri

Bu beş faktör deneyime açıklık (openness), sorumluluk (conscientiousness), dışadönüklük (extraversion), uyumluluk (agreeableness) ve duygusal dengesizliktir (neuroticism) (Goldberg, 1993). Bu sınıflamaya göre kişiliğin beş ana ayrımı şöyledir (Kreitner ve Kinicki, 1996):

- Dışa Dönüklük: Konuşkan, sosyal, kendine güvenen.
- Sorumluluk Bilinci: Sağduyulu, başarı merkezli, ısrarcı.
- Deneyime Açıklık: Aklını kullanan, yaratıcı, meraklı, açık görüşlü.
- Uyumluluk: Güvenilir, iyi tabiatlı, yumuşak kalpli, iş birliği.
- Duygusal Dengesizlik: Öfkeli, kaygılı, alıngan, bunalımlı.

1.4.1. Dışa Dönüklük

Dışa dönüklük genelde olumlu görülür. Sosyallik, mutluluk gibi kavramları barındırır. Dışa dönük özellikler sergileyen bireylerin genel özelliklerinin sosyalleşme derecesi yüksek, diğer bireylerle iletişime geçmekten hoşlanan, konuşmayı seven, iddialı kişilerin oluşturduğu ifade edilmektedir (Barrick ve Mount,1991). Diğer bir araştırmacıya göre, dışa dönük bireyler içinde buldukları durumları abartmaya

meyilli, tutkulu, hırslı ve çevresindekilere göre baskın bireylerden oluşmaktadır (Trouba, 2007).

Bu özellik puanının yüksek olması başkalarıyla vakit geçirme eğilimi, heyecan ve enerji yüksekliğini gösterir. Coşku, grup içinde konuşma isteği, grup içinde öne çıkma ve ilgi çekme davranışı dışa dönüklükle paraleldir. Bu özellikte düşük puan alanlar genellikle sessiz, sakin, şatafatsız, sade tabiatlı, sosyal dünyayla daha az ilişki kurma ve kendilerine daha fazla zaman ayırma eğilimindedirler (Goldberg, 1992).

Dışa dönük kişiler konuşmaktan zevk alırlar, jest ve mimiklerini oldukça fazla kullanma eğilimindedirler. Enerjik yapıları vardır. Monoton olan işler dışa dönük bireyler için enerjik yapılarına ters düşebilmektedir. Dışa dönük bireyler, konuşmaktan, kalabalık ortamlardan, ilgi gösterilmesinden, eğlenceli işlerden hoşlanırlar. Girişken ve aktif yapıları vardır.

1.4.2. Sorumluluk Bilinci

Sorumluluk bilinci puanının yüksek olması bireylerin bilinçli ve planlı hareket düzeyinin yüksekliğini ve planlı hareket etme sürekliliğini gösterir. Sorumluluk sahibi bireyler başkaları tarafından başarılı, düzenli, çalışkan, güvenilir ve zeki olarak değerlendirilirler. Aşırı sorumluluk puanına sahip bireyler zorlayıcı, mükemmeliyetçi veya işkolik de olabilirler (Goldberg, 1992).

Öz disiplin özelliklerini kişiliğinde barındıran bireyler diğer bireylere göre güvenilirlik, sorumluluk, ısrarcılık, dürüstlük, dikkatli olma gibi vasıfları kişiliklerinde daha baskın olarak bulundurmaktadırlar. Kişiliğinde bu boyutun tam tersi özellikleri barındıran bireylerde ise tembellik, vurdumduymazlık, sorumsuzluk, dikkatsizlik, güvenilmezlik gibi vasıflar daha baskın şekilde bulunmaktadır (Church, 1993).

Yapılan araştırmalara bakıldığında sorumluluk bilinci olan bireylerin detaylara önem veren, bir iş olduğunda ona hazırlıklı olan, tertip ve düzene dikkat eden, bir program olduğunda ona sadık olan bireyler olduğu gözlenmektedir.

1.4.3. Deneyime Açıklık

Deneyimlere açık olan bireylerde görülen özellikler şu şekildedir; hayal gücünü iyi kullanan, macerayı seven, yenilikleri seven, ilginç, soyut fikirler ortaya koyan bireyler olduğu gözlenmiştir. Sanatsal yönleri de ön plana çıkmaktadır.

Açıklık puanı düşük insanların alışkın oldukları şeyleri yeni yol ve yöntemlere karşı tercih etme eğilimleri fazladır. Açıklık puanı değişime karşı direnç ölçümünde de fikir verebilir. Bu durumda açıklık puanı düşük olanların değişime daha dirençli olmaları beklenir (Goldberg, 1992).

1.4.4. Uyumluluk

Uyumluluk puanı düşük olan bireyler başkaları hakkında daha şüpheli, kendi çıkarlarını başkalarınınkinden üstün tutma, başkalarına daha az ilgi gösterme, daha az yardımseverlik özelliği taşıma eğilimindedirler. Uyumluluk puanı yüksek bireyler başkalarıyla daha kolay geçinme, genel olarak daha saygılı, daha arkadaşça, daha cömert, daha yardımsever, daha iyimser ve genel anlamda daha uzlaşmacı özellikler gösterirler (Goldberg, 1992).

1.4.5. Duygusal Dengesizlik

Duygusal dengesizlik puanı yüksek olanlar kolayca rahatsız olan, kolayca öfkelenen, duygusal ve stres eğilimi yüksek yapıdadırlar. Duygusal dengesizlik puanı düşük olanlar ise rahat, kolayca rahatsız olmayan, kolayca öfkelenmeyen ve sakin yapıdadırlar. Duygusal dengesizlik puanının aşırı derecede yüksek olması kişilerin açık ve doğru düşünme yeteneğinin zayıflığını, doğru kararlar üretmedeki başarısının azlığını, stres algısının yüksek olduğunu göstermektedir (Goldberg, 1992).

1.5. Kişilik Kavramına Kuramsal Yaklaşımlar

1.5.1. Erikson'un Benlik Kavramı ve Kişilik Gelişimi

Erikson için benlik kavramı kişilik ile paralellik göstermektedir. Birey için kimliğini tam anlamıyla kazanabilmek ve kendini çevresine kabul ettirmek oldukça

değer taşımaktadır. Bu anlamda kimlik, bireyselliği ön plana çıkarmaktadır. Aynı zamanda kimlikte kompleks bir durum söz konusudur.

Erikson'a göre, kişilik hayat boyu süren bir olgudur. Erikson'un sekiz gelişim aşaması vardır. Tüm bu aşamalar insan yaşamında büyük önem taşımaktadır. Aşamalar aşağıdaki gibi gösterilmiştir (Burger, 2004):

- **Bebeklik-Güvene Karşı Güvensizlik:**

Bebek, bir iki yaşlarında iken etrafındaki kişilere bağımlı durumdadır. Bebeğin yeterli ilgi ve alaka görmemesi, ruhen ve fiziksel olarak doyum sağlanmadığı zaman en temel duygulardan biri olan güven zarar görmektedir. Özellikle ruhsal doyuma ulaşmış bebekler de güven duygusu sağlıklı bir şekilde gelişir. Bu da tüm yaşamlarını etkiler niteliktedir.

- **Yürümeye Başlama-Özerkliğe Karşı Utanma ve Şüphencilik:**

İki yaşından sonra görülmeye başlar. Çocuğun kendini tanıma arzusu bu dönemlerde başlamaktadır. Bağımlılıktan yavaş yavaş ayrılmaya başlarlar. Baskıcı, aşırı koruyan ebeveynlerin çocukları daha utanç ve şüphe duyguları ile yetişirler.

- **Erken Çocukluk-Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu:**

Çevre ile etkileşime girme dönemidir. Bunun da getirmiş olduğu zorluklar vardır. Öğrenme olgusu özellikle bu dönemde gerçekleşir. Bir çocuk için oyun oynamak çok önemlidir. Bunu başkalarıyla etkileşim halinde yapan bir çocuk girişken olur. Girişkenlik olmadığı zaman suçluluk duygusu ortaya çıkar.

- **İlkokul Çağı-Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu:**

Başarı ile yan yana giden bir kavram da rekabettir. Bu dönemde rekabet, beceri, yetenek, kabul edilip edilmeme gibi kavramlar çocuğun karşısına çıkmaktadır. Başarılı olan çocuklar yeterlilik duyguları ön plana çıkarken başarısızlık duygusu içinde olan çocuklarda yetersizlik boy göstermektedir.

- Ergenlik-Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası:

Ergenlik kolay olmayan bir dönemdir. Kimlik arayışının başladığı bir evredir. Hem kızlar için hem de erkekler için zor bir süreçtir. Kimlik arayışı içinde olanların bazıları bir gruba girmeyi tercih ederler, kimisi çeşitli değişimler geçirirler. Bunlar inanç ve değer yargıları gibi konulardaki değişimleri içerebilir. Bu seçimler hayatın temelini şiddetli bir şekilde etkilemektedir. Güçlü bir kişilik için, sağlam bir kimliğe sahip olmak gerekmektedir.

- Genç Yetişkinlik-Yakınlık Kurmaya Karşı Soyutlama:

İnsan ilişkilerinde samimiyet duygusu nadir bulunan fakat çok önem taşıyan bir kavramdır. Samimiyet duygusu güven duygusunu da olumlu anlamda tetikler. Erkeklerin ve kadınların bu dönemde kurdukları bağları onları evlilik gibi ilişki boyutuna taşıyabilir. Yakınlık ve samimiyet duygusundan mahrum olan kişiler ise soyutlanma ile karşılaşabilirler.

- Yetişkinlik-Üretkenliğe Karşı Durgunluk:

Bu dönemde kişilerin çocukları ya da yeğenleri var ise, onlara hayat ile ilgili çeşitli yön verme çabaları ortaya çıkarken, diğer taraftan bunun tam tersi de söz konusu olabilir. Bu da kadın ve erkekte memnuniyetsizliğe ve mutsuzluğa yol açabilir.

- Yaşlılık-Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk:

Diğer evreleri tamamlamış olan bireyler, yaşlılık evresine gelirler. Hayatımız boyunca yaşadıklarımızı bir gün geride bırakacak olma duygusu kişilerde umutsuzluk duygusunu açığa çıkarmaktadır. Bunun yanında, eğer kişi geçmiş yaşantılarına baktığında olumlu duygular zihninde oluşuyor ise bütünlük ağır basacaktır.

1.5.2. Freud'un Kişilik Kuramı: Topografik Model ve Yapısal Model

Psikanalizin kurucusu Sigmund Freud'tur. Kişilik gelişimi ile ilgili birçok çalışma yapmış bir kuramcıdır. Kişinin bebeklik ve çocukluk döneminde yaşamış

olduğu tecrübelerin büyüdüğünde kişiliğini veya karakterini biçimlendirdiğini düşünmektedir. Freud kişilik gelişimini kısmen evrimsel olarak görmektedir ve oral evre (1-1,5 yaş), anal evre (1,5-3 yaş), fallik evre (3-6 yaş), gizil evre (6-7 yaş ile 11-12 yaş arası) ve genital evre olmak üzere beş psikoseksüel evre ile açıklamaktadır (Sayar ve Dinç, 2011).

Freud iki model kişilik kurumlarından bahsederken iki önemli model üzerinde durmuştur. Bunlar; Topografik Model ve Yapısal Model'dir.

Topografik Model:

Freud insanı ve onun kişiliğini üç ayırım ile anlatmıştır. Bunlar; bilinç, bilinç öncesi ve bilinçaltıdır. Bu tanımlamanın adlarından biri de topografik modeldir. Freud bilinci açıklarken; farkında olduğumuz düşüncelerimiz olduğunu söylemiştir. Örneğin; bir kişi babasına olan kızgınlığını, babasının ona ilgi göstermemiş olmasından ötürü olduğunu söylüyor ise bu bilinç düzeyindedir. Fakat zihinde olan düşünceler her zaman olduğu gibi yer etmeyebilir. Bu bilgilerin geri çağrıldığı zaman bilinç öncesi devreye girmektedir. Örnek olarak; bir gün önce öğlen ne içtiğini hatırlamak isteyen birisi gösterilebilir. Freud bir de zihinde buzdağının görünmeyen bir parçası olduğundan bahsetmektedir. Buna da bilinçaltı kavramını açıklarken dile getirmektedir. Örneğin; bir çocuğun anormal bir durumu söz konusu ise bu, mağruz kaldığı tramvatic bir olaydan kaynaklanabilir.

Yapısal Model:

Freud'un kişilik konusuna kazandırmış olduğu bir başka önemli model ise yapısal modeldir. Bu model, kişiliği benlik (ego), alt benlik (id) ve üst-benlik (süperego) kavramları yer almaktadır.

Freud, doğduğumuz tek bir kişilik yapısının; alt benliğin var olduğunu söylemiştir. Alt benlik bizim bencil yanımızdır ve yalnızca kişisel isteklerimizi tatmin etmeye çalışır. Alt benlik haz ilkesine göre hareket eder, diğer bir deyişle herhangi bir fiziksel ve toplumsal sınırlamayı dikkate almaksızın, yalnızca kişisel tatmin sağlayacak şeylerle ilgilenir.

Çevreleriyle etkileşime geçen 2 yaş ve altı çocuklarda, kişilik yapısının ikinci kısmı gelmeye başlar. Benlik (ego) gerçeklik ilkesine göre hareket eder. Yani benliğin

birinci görevi, alt-benliğin dürtülerini tatmin etmek; ama bunu yaparken içinde bulunulan durumun gerçeklerini de dikkate almaktır.

Çocuk 5 yaşına geldiğinde, kişilik yapısının üçüncü bölümü de oluşur. Üst benlik, toplumun, özellikle de anne babaların değer yargılarını ve standartlarını temsil eder. Üst benlik neyi yapıp neyi yapamayacağımız konusunda daha çok kısıtlamalar getirir (Burger, 2004).

1.5.3. Carl Gustav Jung'ın Psikolojik Tipler Kuramı

Carl Jung bireysel farklılıklara çok önem veren ve bu konu üzerinde duran araştırmacılar arasındadır. Farklı insan davranışlarını gözlemlerken, iki ana tutumdan bahsetmiştir. Birincisi içe dönüklüktür. İçe dönüklükte, kişiler kendilerini iç dünyalarına verirler, iç gözlemler yaparlar ve toplumsal olarak çekingendirler. İkincisi dışa dönüklüktür. Dışa dönüklük, insanlara ve dış dünyaya duyulan ilgiyi ve aktif bir tarzı yansıtır. Jung'a göre bu iki tutum sekiz farklı kişilik tipi oluşturmaktadır. Bu sekiz psikolojik tip aşağıda belirtildiği gibi sıralanmıştır (Burger, 2004):

- **Dışa Dönük Düşünme:** Odak noktası dış dünyayı öğrenmektir.
- **İçe Dönük Düşünme:** Kendi görüşlerini anlamaya çalışır.
- **Dışa Dönük Duygu:** Değişken ve kaprislidir.
- **İçe Dönük Duygu:** Derin duygusal deneyimler yaşar ama kimseyle paylaşmaz.
- **Dışa Dönük Duyu:** Dış dünyayı deneyimleriyle öğrenmeye çalışır.
- **İçe Dönük Duyu:** Dış nesnelere çok kendi düşünce ve duygularıyla ilgilenir.
- **Dışa Dönük Sezgi:** Sürekli yeni heyecan ve ilgiler peşinde koşar.
- **İçe Dönük Sezgi:** Yeni ve farklı görüşleri keşfetmeyi sever ama derinlemesine görüşler oluşturmak ve bunları başkalarına aktarmakta zorlanırlar.

1.5.4. Alfred Adler'in Üstünlük Kuramı

Alfred Adler, bireysel psikoloji ekolünün kurucusu olmakla birlikte Jung ve Freud ile birlikte derinlik projesi kurucularındandır. Adler'in oluşturduğu kuramın içeriği bütün insanlarda eksik olan duyguları, kişileri tetikleyici bir unsur olarak harekete geçmelerini sağlar. İnsanlar ise kendisinde eksik olan duygularını tamamlamak amacıyla iç güdüsel olarak üstünlük kurma çabasına girer. Yani insanlar kendilerinde eksik olduğunu hissettiği duyguları başka insanlar üzerinde üstünlük kurarak kapatmaya çalışır. Eğer ki bu üstünlük girişimi sırasında içgüdüsel olarak başarı elde ederse kişiliğin sağlıklı olarak gelişim gösterdiği söylenebilir. Ancak bu üstünlük kurma çabaları gereğinden fazla olursa kişide bozuk bir benlik duygusu belirir (Cascio, 1992).

1.5.5. Horney'in kişilik kuramı

Horney, kişinin hayatında önemi olan olgular olarak; güven duygusu ve doyum kavramını gösterir. Bireylerin çocukluk döneminde karşılanmayan ihtiyaçları ileriki zamanlarda bireylerde çeşitli kaygılar oluşturur ve bu kaygılar ile mücadele edebilmek için ise üç yoldan bir tanesi seçmek zorundadır (Özkalp vd., 2000). Bunlar; İnsanlara karşı hareket etmek, insanlardan uzaklaşmak ve insanlara doğru yönelmektir. Burger (2004)'un açıklamaları ile aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

- **İnsanlara Doğru Yönelmek:** Bazı çocuklar çaresizliklerini vurgulayarak kaygıyla başa çıkmaya çalışır. Diğerlerine bağımlı olurlar. Sevgi ve kabul görmek isterler. Sonraki ilişkilerinde de bu devam eder. Bu insanlar karşısındakini sevmez, ona yapışır; sevgiyi paylaşmaz, sadece talep eder.
- **İnsanlara Karşı Hareket Etmek:** Bazı çocuklar için kaygıyı çözmenin, kötü aile ortamıyla başa çıkmanın en iyi yolu olarak saldırganlık ve düşmanlığı görür. Bu insanlar iş arkadaşlarını sömürür, herkese karşı kırıncı yorum yaparlar. Bu kişilerin geçmiş yaşam deneyimlerinden ötürü herkesi kötü görme algısı vardır. Birisi onlara kötülük yapmadan o onlara kötülük yapmayı tercih eder.

- **İnsanlardan Uzaklaşmak:** Bazı çocuklar kaygıları ile başa çıkmak için hiç kimseyle iletişim kurmamayı tercih ederler. Kimse onların varlığına ihtiyaç duymaz. Geçmiş yaşam deneyimlerinden ötürü duygusal tecrübelerle duvar örerler. Kaygıdan kaçmanın en sağlam yolu insanlardan uzak durmaktır.

BÖLÜM 2: BİREYCİLİK VE TOPLULUKÇULUK KAVRAMLARI

2.1. Benlik Nedir?

Benlik kavramı geçmişten günümüze en çok üzerinde durulan konulardan biri olmuştur. Özellikle psikoloji biliminin ve felsefecilerin araştırdığı konulardandır. Benlik, genel olarak bilişsel ve duyuşsal süreçlerinin örgütlenmesi ve davranışların düzenlenmesinde işlevde bulunan bir yapıdır (Singelis, 1994). O halde benliğin hem içsel uyaranların hem de dışsal uyaranların etkisi altında olduğu söylenebilir. Diğer tanım ise, benlik kavramının, bireyin kendisi ile algılamalarının, bireysel atıflarının, geçmiş yaşantılarının, gelecekle ilgili hedeflerinin, sosyal rollerinin onun zihninde temsil edilişi ve zihinde “ben” olarak odaklaşması şeklindedir (Sayiner ve ark., 2007). Bu bağlamda kişi kendisine yöneldiği için hayat ile ilgili kararları da söz konusudur. Burada kendi yapısına göre yaşamdaki statüsü şekillenmektedir. Toplumda içinde yaşanılanlar da benliğe önemli ölçüde etki etmektedir.

2.2. Ortak Benlik Kavramı

Ortak benlik, insanlara dağınık, bilgi ve enerji bütünlüğü gösteren bir kültürdür. Bu yapı daha insana cenin aşamasında kendinden, kendinin bütün özelliklerini kapsayan bir parça verir. Bu parça, bebek henüz anne karnındayken enerjisini ve bilgisini üst düzeyde kullanarak kırk haftada eskiye ait yeni bir yapı meydana getirir. Doğumla birlikte ortak benlik dış dünyayla karşılaşır ve bebeğin içinde alışkanlığını kaybederek katılaşır. Kuşaklar boyu gelen ve her kuşaktan katkı alır (Ceylan, 2012). Bu bağlamda, insanoğlu geçmişindeki kişiler ile ve o kişilerin yaşanmışlıkları ile bir bağ içinde günümüze gelmekte olduğu söylenebilir. Kalıtsal geçişlerin ve bağların sebebi DNA'dan ötürüdür.

Anthony Stevens (2005), maddedin içinde gizlenmiş atomlar gibi, on binlerde yıllık benlik de ruhun labirentleri içinde yaşamakta olduğunu ve bizim onun varlığını ancak hissedebileceğimizi söylemiştir (Ceylan, 2012).

2.3. Bireycilik ve Toplulukçuluk (Individualism-Collectivism)

Toplulukçuluk: Toplulukçuluk olan kültürlerde insanlar kendi grupları (aile, öz, gibi) ile birbirlerine bağlıdırlar. Kendi gruplarında birbirlerinin başarılarına öncelik verirler. Kendi davranışlarını grubun normlarına göre şekle sokarlar ve ortak paydada buluşurlar (Mills ve Clark, 1982). Bu oluşumu benimseyen kişiler doğdukları zamandan başlamak üzere benimsedikleri gruplar ile sıkı bağlar geliştirmişlerdir. Oluşan bu sağlam ve güçlü bağ sayesinde kişinin toplumda yalnız kalma oranının da azaldığı kanısına varılmaktadır.

Bireycilik, insanlar kendi buldukları ortamlarda özerk ve bağımsız olurlar. Kendi başarılarına öncelik verirler. Kendi bulunduğu grubun normlarından çok kendi hareketlerine önem verirler. Bireycilik, bireyler arası bağların sıkı olmadığı toplumlarda geçerlidir; her birey kendisi ve ailesine bakmakla yükümlüdür (Hofstede, 1980). Bireycilik yönü gelişmiş toplumlarda yaşayan kişilerde daha çok bireysellik ön plandadır. Bu şekilde yaşayan insanlar bağımsızlıklarına oldukça fazla düşkün olurlar. Örnek olarak; bireyselliği benimsemiş kültürdeki kişiler belli bir yaştan sonra kendi ayakları üzerinde bağımsız bir şekilde karar vererek durmaktadır. Diğer yandan kolektif toplumlardaki kişiler uyum sağlama, yakınlarının fikirleriyle hareket etmekte olduğu görülmektedir.

Bireyci ve kolektif toplumlara bakıldığında kültür olgusu da çok anlam katan etkenlerden biridir. Araştırmacıların, çeşitli kültür ve toplumdaki bireyleri incelerken baz aldıkları en önemli konular arasında bireycilik ve toplulukçuluk kavramları bulunmaktadır.

Hofstede'nin çalışmalarında görünen sonuçlardan biri de, Doğu kültüründeki toplumların bireyleri daha toplulukçu özellikler gösterirken, Batı kültürü ile yetişmiş bireylerin daha çok bireycilik değerlerinin ağır bastığı yönündedir. Bu anlamda yapılan çalışmalar ile ayırt edici sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Bireyci ve kolektivist kültürler arasındaki temel farklılıklar aşağıda verildiği şekildedir:

Kolektivist Kùltùrlerdeki Özellikler:

- Bireyler toplum içerisinde, sadakat karşılığında kendini koruyan geniş aileler yada klanlarda doğarlar.
- “Biz” bilinci hakimdir.
- Kimlik kavramı sosyal sistem içinde şekillenir.
- Örgütler ya da kurumlara bireylerin duygusal olarak bağımlılıkları söz konusudur.
- Örgütlerle ilişkiler ahlaki boyut kazanır.
- Örgütlere aidiyet önem taşır. Örgüt üyeliği amaçtır.
- Özel hayat, bireyin dahil olduğu örgüt yada klan tarafından ihlal edilebilir.
- Uzmanlık, düzen, görevler ve güvenlik örgüt ya da klan tarafından sağlanır.
- Arkadaşlıklar sosyal ilişkiler çerçevesinde önceden belirlenmiştir. Bu ilişkilerde prestij gereksinimi hakimdir.
- Grup kararlarına güvenilir.
- Değer standartları grup içinde ve dışında farklıdır (particularism).

Bireyci Kùltùrlerdeki Özellikler:

- Toplum içerisinde herkes sadece kendisinin ya da çekirdek ailesinin sorumluluğunu taşır.
- “Ben” bilinci hakimdir ve kimlik kavramı bireyseldir.
- Bireyler örgütler ya da kurumlardan duygusal olarak bağımsızdır.
- Örgütlerle ilişkiler çıkara dayalıdır.
- Bireysel inisiyatif ve başarıya önem taşır ve liderlik amaçtır.
- Herkes özel ve bireysel olarak düşünme hakkına sahiptir.
- Sistem içerisinde otonomi, çeşitlilik, memnuniyet ve bireysel maddi güvenlik arayışı vardır.
- Özel arkadaşlıklara ihtiyaç vardır.
- Bireysel kararlara güvenilir.
- Değer standartları her yerde geçerlidir (universalism).

Bu özelliklere bakıldığı zaman varılan sonuçlardan biri de; kolektif bireylerin bir gruba ait olma ve oradaki değerleri benimseme çabası, bireyci olan ve bağımsızlığı benimseyen toplumlardaki kişilerden ayırıcı konumda olduğudur.

Genel olarak temelde bireyin kendisini nasıl tanımladığı ve ifade ettiği önem kazanmaktadır.

İnsan değişken bir varlıktır. İnsanın girdiği durumlara göre de bireycilik ve toplulukçuluk kavramları farklılık gösterebileceği de unutulmamalıdır.

2.4. Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Gelişimi ve Önemi

Bireycilik ve toplulukçuluk hem kuramsal hem de örgütsel çalışmalarda en çok incelenen kültürel farklılaşma unsurlarıdır (Triandis, 1995).

Triandis, 1980'lerin başlarında doğru bireycilik ve toplulukçuluk kavramlarının toplumsal açıdan tanımlamak için çalışmalara başlamıştır. Geert Hofstede'nin "*Kültürün Sonuçları*" adlı kitabı ile kültürlerarası çalışmalarda sıklıkla kullanılmaya başlanan bireycilik ve toplulukçuluk kurgusu kabul görmüş ve sıklıkla çalışmalara konu edilmiştir (Kağıtçıbaşı, 2010). Özellikle Triandis ve Hofstede'nin çalışmaları ile bu iki kavram ciddi bir önem kazanmıştır.

Bireycilik ve toplulukçuluk kurgusunun böylesine önem kazanmasının nedenleri; kültürlerarası psikoloji perspektifinde ortaya çıkan etik yaklaşıma olan inanç ve Batılı toplumlardan farklılaşan toplumları anlayabilme çabasıdır (Göregenli, 1997). Toplumsal konular ile ilgili psikologlar bu kavramlar üzerine yaptıkları araştırmalara bakıldığı zaman ne kadar önem arz eden bir konu olduğu da gözlenmektedir.

Bireycilik veya toplulukçuluk olsun olmasın, toplum olgusunun olduğu bir dünyada, iki kavram üzerinde de bilgi sahibi olmak; insanın oluşumu, gelişimi ve bu süreçteki yapılanmaları araştırmak herkese fayda sağlayıcı niteliktedir.

2.5. Bireycilik ve Toplulukçuluk Kavramlarının Alt Boyutları

Bireycilik ve Toplulukçuluk'ta 4 alt boyuttan bahsedilmektedir. Bunlar; yatay toplulukçuluk, dikey toplulukçuluk, yatay bireycilik ve dikey bireyciliktir. Bireycilik ve toplulukçuluk kavramları, bu alt boyutları ile daha detaylı ve anlaşılır hale gelmektedir.

2.5.1. Yatay Toplulukçuluk

Yatay toplulukçuluk özelliklerini taşıyan toplum ya da bireylerde grup amaçlarının yanı sıra eşitlik de ön plandadır (Wasti ve Erdil, 2007). Sosyal bir varlık olan insan, statü gibi toplumsal kavramlara önem vermektedir. Yatay toplulukçu kültürlerde ya da kültürel bağlamlarda bireyler eşitlikçi bir çerçevede sosyallik ve diğerleri ile dayanışma içinde olma odaklıdır (Shavitt vd., 2010).

2.5.2. Dikey Toplulukçuluk

Dikey toplulukçu toplum veya bireyler grup amaçlarının önceliğinin yanı sıra hiyerarşik farklılıkları gözetirler. Bireyin, benliğini bir iç grubun parçası olarak gördüğü ancak bu iç grupta yer alan bireylerin birbirinden farklı statülerde olmalarından dolayı farklılaştıkları kültürel bir kalıptır. Benlik diğerlerine bağlı ancak farklıdır. Bu kültürel kalıpta eşitsizlik kabul edilmiş olup, bireyler kendilerini diğerleri ile benzer görmemektedirler. İç grup için hizmet etmek ve kendini feda etmek bu kültürel kalıbın temelini oluşturmaktadır (Singelis vd., 1995).

Dikey toplulukçu toplumlarda ya da kültürel bağlamlarda (örneğin; Kore, Japonya ve Hindistan) bireyler otoriteye uyum göstermeye ve kendi amaçlarını feda etme pahasında olsa dahi iç gruplarının birliğini korumaya ve bu grupların statülerini yükseltmeye odaklıdır (Shavitt vd., 2010).

Basabe ve Ros'un (2005) çalışmalarına bakıldığı zaman, Protestanların bireyci, Budist toplumların toplulukçu ve Müslüman toplumların ise hiyerarşik özellikler taşıdığı saptanmıştır.

2.5.3. Yatay Bireycilik

Yatay bireycilik özelliklerini taşıyan toplumlarda ya da bireylerde bağımsızlık ve özgünlük ön planda olmakla beraber statü farklılıkları vurgulanmamaktadır.

Özerk benliğin kabul edildiği kültürel bir kalıptır. Ancak birey aşağı yukarı diğerleri ile eşit statüdedir. Benlik bağımsız olup diğerleri aynıdır (Singelis vd., 1995). Yatay bireyci toplumlarda (örneğin; İsveç, Danimarka ve Norveç), statü farklılıklarını vurgulamaktan kaçınılmaktadırlar (Shavitt vd., 2010).

2.5.4. Dikey Bireycilik

Dikey bireyci toplum veya bireylerde ise rekabet, kazanmak ve statü önemlidir.

Özerk benliğin kabul edildiği kültürel bir kalıp olup bireyler kendilerini diğerlerinden farklı olarak görmekte ve eşitsizliği, beklenen bir olgu olarak ele almaktadırlar. Rekabet bu kültürel kalıbın önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Singelis vd., 1995).

Dikey bireyci toplumlarda ya da kültürel bağlamlarda (örneğin; İngiltere ve Fransa) bireyler statülerini iyileştirmek ve kendilerini rekabet, başarı ve güç aracılığı ile diğerlerinden farklılaştırarak ön plana çıkma eğilimindedirler (Shavitt vd., 2010).

2.6. Bireycilik ve Toplulukçuluk Kavramlarına Kuramsal Yaklaşımlar:

2.6.1. Carl Jung: Ortak Bilinçaltı

Kültürel ve psikolojik konuları araştırmış olan, bireyleri yakından inceleyen kuramcılardan biri de Carl Jung'tur. Kişilik Kuramlarına da oldukça ilgi duyan bir kuramcıdır. Kişilik ile ilgili konuları kültür kavramı ile birlikte ele almıştır. Aynı zamanda ortak bilinçaltı konusu ile ilgili araştırmaları vardır.

Geçmiş yaşantılara, hikayelere, toplumlara bakıldığında, şimdiki zamandakiler ile bazen benzerlikler olduğu görülmektedir. Farklı kültürlerde buna dahildir. Jung, nasıl bazı fiziksel özelliklerimizi atalarımızdan kalıtım yoluyla alıyorsak, bilinçaltı psişik özellikleri de aldığımızı söylemektedir. Ortak bilinçaltı ilkesel imgelerden oluşur. Ortak bilincimizde anne imgesi olduğu için, yeni doğan bebekler hemen anneleriyle

etkileşime geçerler. Yine atalarımızdan kalan bilinçaltı imgelerden dolayı, karanlığa tepki veririz. Jung bu imgelere arketipler adını vermiştir (Burger, 2004). Jung'un çalışmalarına bakıldığı zaman, birçok farklı arketipten bahsettiği görülmektedir.

2.6.2. Hofstede: Bireyciliğin Toplumsal Normları

Hofstede'nin araştırmasında bireyci toplulukçu kültürlerle ilişkin saptanan özellikler, Sargut (1994) tarafından uyarlanan Bireyciliğin Toplumsal Normları aşağıda olduğu gibi gösterilmektedir (Akt. Sakal, 2015):

Yüksek Toplulukçuluk Eğilimi:

- “Biz” bilinci vardır.
- Ortaklaşa davranışa dönüktür.
- “Kimlik” toplumsal sisteme bağlıdır.
- Birey, örgütlere ve kurumlara duygusal açıdan bağlıdır.
- Örgüte bağlı olma isteği; üyelik ülküsü vardır.
- Özel yaşam örgütler, kurumlar, ait olunan klanlar tarafından işgal edilmiş; görüşler önceden belirlenmiştir.
- Uzmanlık, düzen, görev, örgüt ya da klan tarafından sağlanan güvenlik önemlidir.
- Dostluklar kalıcı toplumsal ilişkiler aracılığıyla önceden belirlenir; ancak bu ilişkiler içinde saygınlık ihtiyacı vardır.
- Grup kararlarına inanılır.
- Değer ölçüleri bireyin grup üyesi olup olmamasına göre değişir; değerler özelleştirilir.

Yüksek Bireycilik Eğilim:

- “Ben” bilinci vardır.
- Kendine dönük olmak vardır.
- “Kimlik” bireyin özelliklerine bağlıdır.
- Birey duygusal açıdan örgüt ve kurumlardan bağımsızdır.
- Bireyin gelişim ve başarı isteği; liderlik ülküsü.

- Herkesin özel yaşam ve farklı görüş hakkı vardır.
- Özerklik, çeşitlilik, zevk almak, bireysel mali güvenlik önemlidir.
- Özel arkadaşlıklara ihtiyaç vardır.
- Bireysel kararlara inanılır.
- Değer ölçütleri herkese uygulanmalı; değerler geliştirilir.

2.6.3. Triandis'in Idiocentric – Allocentric Ayrımı

Triandis (1994) bireysel düzeydeki analizler için, kültürel düzeydeki bireycilik ve toplulukçuluk kavramlarına karşılık gelmesi amacıyla “idiocentric” ve “allocentric” terimlerini kullanmaktadır. Genel olarak, idiocentric özellikler bireyci kültürere, allocentric özellikler ise toplulukçu kültürere özgüdür.

Idiocentric ve allocentricleri tanımlayan bazı özellikler aşağıda gösterildiği gibidir (Akt. Sakal, 2015):

Tablo 1: Idiocentric ve Allocentric Özellikler	
Idiocentric	Allocentric
<ul style="list-style-type: none">-Sosyal algının temel birimleri gruplardır.-Diğerlerinin davranışları norm bazında açıklanır.-Bireyin başarısı başkalarının yardımına atfedilir.-Bireyin başarısızlığı yeterince çaba harcanmamış olmasına atfedilir.-Birey kendisini bağlı olduğu gruba ve ilişkilere göre tanımlar.-Birey başkaları hakkında kendi hakkında bildiğinden daha fazla şey bilir.-Kişi kendisini, arkadaşlarına benzer olarak görür.-Grubun çıkarı, sürekliliği, düzeni, işbirliği ve kendini kontrol hedeflenir.-Bşkalarının duygularını anlamaya odaklanılır.-Alçak gönüllü olan bireyler sevilir.-Grupla bireyi aynı kılan özelliklere odaklanılır.-Grubun ihtiyaçlarına odaklanılır.-Karşılıklı bağımlılığı yansıtan inançlar onaylanır.-Normlar Gruplara bağlı olmak onaylanır.-Güvenlik, itaatkârlık, görev, hiyerarşi, grup uyumu, kişisel ilişkiler.-Gruplar az, fakat ilişkiler yakındır.-İçinde yer alınan grubun diğer gruplara göre daha homojen olduğu düşünülür.-Uyum gereklidir. Grubun, bireylerin çoğu davranışı üzerinde yoğun etkisi vardır.-Gruplar, yüklenilmiş özelliklerin benzerliği ile tanımlanır (örn. akrabalık, kast, ırk, köy, kabile)-Grup üyelerinin korkuları gruptan dışlanmaktadır.-Hiyerarşik	<ul style="list-style-type: none">-Sosyal algının temel birimleri bireylerdir.-Diğerlerinin davranışları kişilik özellikleri ve tutumlarla açıklanır.-Bireyin başarısı bireyin kendi yeteneğine atfedilir.-Bireyin başarısızlığı işin zorluğu ve kötü şans gibi dış faktörlere atfedilir.-Birey kendisini bağımsız bir varlık olarak tanımlar.-Birey kendisi hakkında başkaları hakkında bildiğinden daha fazla şey bilir.-Kişi arkadaşlarını kendisine benzer olarak görür.-Bireysel zafer, rekabet ve güç hedeflenir.-Birey amaçları grup amaçlarından önce gelir.-Birey kendi duygularına odaklanır.-Bağımsızlığı yansıtan inançlar onaylanır.-Gruplardan bağımsız olmak onaylanır.-Zevk, başarı, rekabet, özgürlük, özerklik.-Gruplar çoktur, ilişkiler bir nedenden dolayı kurulur, duygusal bağlılık azdır.-İçinde yer alınan grubun diğer gruplara göre daha heterojen olduğu düşünülür.-Fikir tartışması ve karşıt fikirlerde olma kabul edilebilir.-Gruplar, elde edilmiş özelliklerin benzerliği ile tanımlanır (örn. inançlar, meslek)-Bireyler grup üyeliği sonucunda başkalarına bağımlı olmaktan korkarlar.-Eşitlikçi

BÖLÜM 3: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu dernek üyesi olan yetişkin bireylerde 5 faktör kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk özellikleridir.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yürütülen çalışmanın temel amacı ve incelenmek istenilen; yetişkin bireylerde 5 faktör kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Bu çalışmada incelenmek istenilenler şu şekildedir; 5 faktör kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. İlişki varsa bu ilişkinin hangi düzeyde olduğu araştırılması amaçlanmaktadır. Kişilik özellikleri ölçeğinin 5 boyutu, Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeğinin ise 4 boyutu bulunmaktadır. Bu alt boyutların hem birbirleriyle olan ilişkisi hem de sosyodemografik değişkenler ile olan ilişkisine de bakılması amaçlanmaktadır.

Literatüre bakıldığı zaman ülkemizde ve dünyada psikoloji alanının en temel konularından biri olan kişilik ve özellikleri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Fakat çok önemli bir konu olan bireycilik ve toplulukçuluk üzerine ülkemizde oldukça az araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu nedenden, bu iki konunun ele alındığı bir araştırma yapılması bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın temel sınırlılığı dernekteki üyelerinin beklenenden daha az katılım göstermesinden ötürü örneklem sayısının düşük olmasıdır. Bu da kültürel bir yanı olan bu çalışmanın diğer demografik özellikler ile ilgili sonuçlarında etkileyebilmektedir.

3.4. Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmada örneklem olarak İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği'ndeki çalışma gruplarının (edebiyat, fotoğrafçılık ve burs) üyeleri arasından seçilmiştir. Örnekleme, ortalama yaş aralığı 35-60 arası olan 36 kadın (%50,7) ve 35 erkek (%49,3) olmak üzere toplam 71 kişi oluşturmaktadır. Katılımcılar dernekteki çalışma gruplarına üye olan kişiler random seçilerek örneklem grubu oluşturulmuştur

3.5. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemler

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan anket veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan anket formunda; Sosyodemografik Veri Formu, Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL) ve 5 Faktör Kişilik Ölçeği kullanılmıştır.

3.5.1. Sosyodemografik Veri Formu:

Katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, yaşamının çoğunlukla geçtiği yer, aylık ortalama gelir ve dernekte üye olunan grup gibi konularda bilgi almak için araştırmacı tarafından hazırlanmış olan veri formudur.

3.5.2. Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği (INDCOL):

Araştırmada katılımcıların bireycilik ve toplulukçuluk değerlerini ölçmek için Singelis ve diğerleri (1995) tarafından oluşturulan, Triandis (1995) tarafından geliştirilen ve Wasti ve Erdil (2007) tarafından Türkçe geçerliliği sağlanan INDCOL ölçeği kullanılmıştır.

Ölçeğin 4 alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar; on madde ile yatay toplulukçuluk, sekiz madde ile dikey bireycilik, dokuz madde ile dikey toplulukçuluk ve on madde ile yatay bireyciliktir.

Ölçek, 37 sorudan oluşmaktadır. 5'li likert tipi kesinlikle katılmıyorum (1), genelde katılmıyorum (2), kararsızım (3), genelde katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde ölçeklendirilmiştir.

Ölçeğin boyutlarının Cronbach Alfa değerleri sırasıyla; yatay bireycilik 0.71, dikey bireycilik 0.67, yatay toplulukçuluk 0.73, dikey toplulukçuluk 0.72'dir.

3.5.3. 5 Faktör Kişilik Ölçeği (BFKÖ):

Bu çalışmada çalışanların kişilik özelliklerini ölçmek için, John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş ve Sümer ve diğerleri (2005) tarafından Türkçe'ye çevrilen (Aydoğmuş, 2011) Beş Faktör Kişilik Ölçeği (Big Five Inventory- BFI) kullanılmıştır.

Ölçek, 44 sorudan oluşmaktadır ve 5'li likert tipi olarak kullanılmaktadır. Faktörlerde yer alan maddelerin her biri; hiç katılmıyorum (1), çok az katılıyorum (2), biraz katılıyorum (3), oldukça katılıyorum (4), çok fazla katılıyorum (5) şeklinde ölçeklendirilmiştir.

Ölçeğin 5 boyutu vardır. Bunlar; dışadönüklük (extraversion), sorumluluk (conscientiousness), uyumluluk (agreeableness), deneyime açıklık (openness to experience) ve duygusal dengesizliktir (neuroticism). Dışa dönüklük 8 madde, sorumluluk 9 madde, uyumluluk 9 madde ve duygusal dengesizlik 8 maddeden oluşmaktadır.

3.6. Araştırma Verilerinin Analiz Yöntemi

Araştırmada tanımlayıcı istatistikler olarak sayı (N), oranlar (%), medyan, minimum ve maksimum kullanıldı. Veriler normal dağılıma uymadığı için non-parametrik testlerden Mann Withney U ve Kruskal Wallis testleri kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi. Verilerin analizi için SPSS 20, ve MedcCalc Version 12.14.0 ve Excel 2010 kullanılmıştır.

BÖLÜM 4: BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular yorumlanırken $p<0.05$ kriteri esas alınmış ve analizler bu doğrultuda yapılmıştır.

Tablo 2: Araştırmada Kullanılan Sosyodemografik Özelliklerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	36	50,7%
	Erkek	35	49,3%
Medeni Durum	Bekar	22	31,0%
	Evli	49	69,0%
Yaş	20-40 yaş	9	12,7%
	41-60 yaş	38	53,5%
	>60 yaş	24	33,8%
Eğitim Durumu	Lisans	40	56,3%
	Yüksek Lisans / Doktora	31	43,7%
	Mezun olduğu bölüm	İşletme	29
Mühendislik		28	39,4%
Diğerleri		14	19,7%
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	8,5%
	Büyükşehir	65	91,5%
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	47,9%
	Burs	20	28,2%
	Fotoğrafçılık	17	23,9%
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	7,0%
	2001-5000 TL	24	33,8%
	5001-10000 TL	25	35,2%
	>10000 TL	17	23,9%

71 kişinin katıldığı çalışmada katılımcıların 36'sı (%50,7) kadın ve 35'i (%49,3) erkektir.

Katılımcıların medeni durumuna bakıldığında 22'si (%31,0) bekar, 49'u (%69,0) evlidir. Katılımcıların yaş dağılımları 20-40 yaş arasını 9'u (%12,7), 41-60 yaş arasını 38'i (%53,5) ve 60 yaş üzerini 24'ü (%33,8) oluşturmaktadır.

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında 40'ı (%56,3) lisans, 31'i (%43,7) Yüksek Lisans/Doktora oluşturmaktadır.

Katılımcıların mezun olduğu bölümlere bakıldığında, 29'u (%40,8) işletme, 28'i (%39,4) mühendislik ve 14'ü (%19,7) diğerlerinden oluşmaktadır.

Katılımcıların yaşamının geçtiği yere bakıldığında, 6'sı (%8,5) şehir, 65'i (%91,5) büyükşehir oluşturmaktadır.

Katılımcıların dernekte buldukları gruplara bakıldığında 34'ü (%47,9) edebiyat, 20'si (%28,2) burs, 17'si (%23,9) fotoğrafçılıktan oluşmaktadır.

Katılımcıların aylık ortalama gelirlerine bakıldığında, 5', (%7,0) 2000 TL'den az, 24'ü (33,8) 2001-5000 TL arası, 25'i (%35,2) 5001-10000 TL arası, 17'si (23,9) 10000 TL ve üstü oluşturmaktadır.

Tablo 3: Katılımcılara Uygulanan INDCOL (Bireycilik ve Toplulukçuluk) ve BFK (Beş Faktör Kişilik) Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapmaları

	N	Ortalama	Standart sapma
INDCOL Ölçeği (BireycilikToplulukçuluk)	71	128,3	13,6
Alt boyut: Yatay toplulukçuluk	71	37,7	4,8
Alt boyut: Dikey bireycilik	71	21,8	6,1
Alt boyut: Dikey toplulukçuluk	71	29,7	5,0
Alt boyut: Yatay bireycilik	71	39,1	5,1
5 Faktör Kişilik Ölçeği	71	159,9	12,7
Alt Boyut: Dışa Dönüklük	71	39,0	5,4
Alt Boyut: Duygusal Dengesizlik	71	22,1	5,0
Alt Boyut: Uyumluluk	71	35,5	4,4
Alt Boyut: Sorumluluk	71	34,1	4,5
Alt Boyut: Deneyime Açıklık	71	39,0	5,4

Katılımcıların INDCOL Ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait ortalama ve standart sapma sonuçlarına bakıldığında, puanlar, bireycilik ve toplulukçuluk (ort.=128.3, s=13.6), yatay toplulukçuluk (ort.=37.7, s=4.8), dikey bireycilik (ort.=21.8, s=6.1), dikey toplulukçuluk (ort.=29.7, s=5.0) ve yatay bireycilik (ort.=39.1, s=5.1) şeklinde sonuçlar elde edilmiştir.

Katılımcıların BFKÖ toplam ve alt boyutlarına ait ortalama ve standart sapma sonuçlarına bakıldığında, puanlar, kişilik ölçeği (ort.=159.9, s=12.7), dışa dönüklük (ort.=39.0, s=5.4), duygusal dengesizlik (ort.=22.1, s= 5.0), uyumluluk (ort.=35.5, s=4.4), sorumluluk (ort.=34.1, s=4.5), deneyime açıklık (ort.=39.0, s=5.4) şeklinde sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 4: INDCOL Ölçeği Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		INDCOL Ölçeği (BireycilikToplulukçuluk)				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	127,0	101,0	167,0	0,734
	Erkek	35	130,0	103,0	146,0	
Medeni Durum	Bekar	22	127,0	102,0	152,0	0,563
	Evli	49	129,0	101,0	167,0	
Yaş	20-40 yaş	9	128,0	119,0	150,0	0,600
	41-60 yaş	38	128,5	102,0	167,0	
	>60 yaş	24	134,0	101,0	146,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	129,0	101,0	150,0	0,437
	Yüksek Lisans / Doktora	31	130,0	105,0	167,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	126,0	102,0	167,0	0,680
	Mühendislik	28	129,0	101,0	152,0	
	Diğerleri	14	130,0	113,0	146,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	114,0	103,0	129,0	0,016*
	Büyükşehir	65	130,0	101,0	167,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	127,0	101,0	167,0	0,278
	Burs	20	131,5	105,0	150,0	
	Fotoğrafçılık	17	125,0	103,0	150,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	135,0	121,0	146,0	0,519
	2001-5000 TL	24	130,5	103,0	152,0	
	5001-10000 TL	25	124,0	101,0	167,0	
	>10000 TL	17	129,0	112,0	150,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların, INDCOL ölçeği puanları karşılaştırıldığında, büyükşehirde yaşayanların (medyan: 130, minimum: 101, maksimum: 167), şehirde yaşayanlara (medyan: 114, minimum: 103, maksimum: 129) oranla istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p=0,016).

INDCOL Ölçeği puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05).

INDCOL Ölçeği puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Yatay Toplulukçuluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt boyut: Yatay toplulukçuluk				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	38,5	26,0	49,0	0,949
	Erkek	35	38,0	26,0	48,0	
Medeni Durum	Bekar	22	38,0	26,0	47,0	0,658
	Evli	49	38,0	26,0	49,0	
Yaş	20-40 yaş	9	39,0	33,0	44,0	0,162
	41-60 yaş	38	37,5	26,0	49,0	
	>60 yaş	24	39,0	32,0	44,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	37,5	26,0	48,0	0,320
	Yüksek Lisans / Doktora	31	39,0	30,0	49,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	38,0	26,0	49,0	0,507
	Mühendislik	28	39,0	31,0	48,0	
	Diğerleri	14	36,0	26,0	47,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	35,5	31,0	42,0	0,455
	Büyükşehir	65	38,0	26,0	49,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	39,0	26,0	49,0	0,914
	Burs	20	39,0	26,0	47,0	
	Fotoğrafçılık	17	37,0	31,0	48,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	35,0	26,0	41,0	0,839
	2001-5000 TL	24	38,0	31,0	44,0	
	5001-10000 TL	25	39,0	26,0	49,0	
	>10000 TL	17	39,0	30,0	48,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Yatay Toplulukçuluk alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmedi ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Dikey Bireycilik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt boyut: Dikey bireycilik				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	23,5	10,0	33,0	0,407
	Erkek	35	21,0	11,0	31,0	
Medeni Durum	Bekar	22	22,0	12,0	33,0	0,676
	Evli	49	21,0	10,0	33,0	
Yaş	20-40 yaş	9	22,0	17,0	33,0	0,806
	41-60 yaş	38	21,5	11,0	33,0	
	>60 yaş	24	21,0	10,0	31,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	21,5	10,0	33,0	0,410
	Yüksek Lisans / Doktora	31	22,0	13,0	33,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	20,0	12,0	33,0	0,525
	Mühendislik	28	21,5	10,0	31,0	
	Diğerleri	14	24,0	16,0	33,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	12,5	11,0	25,0	0,005*
	Büyükşehir	65	22,0	10,0	33,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	19,5	10,0	33,0	0,065
	Burs	20	24,5	14,0	33,0	
	Fotoğrafçılık	17	20,0	12,0	33,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	30,0	19,0	31,0	0,929
	2001-5000 TL	24	20,0	11,0	33,0	
	5001-10000 TL	25	22,0	10,0	33,0	
	>10000 TL	17	22,0	14,0	33,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Dikey Bireycilik alt boyut puanları karşılaştırıldığında, büyükşehirde yaşayanların, şehirde yaşayanlara kıyasla istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek puanlara sahip olduğu izlendi (sırasıyla medyan:22, minimum: 10, maksimum: 33 ve medyan: 12.5, minimum 11 ve maksimum 25; p=0,005)

Diğer gruplar arasında Dikey Bireycilik alt boyut puanları istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermedi (p>0,05).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 7: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Dikey Toplulukçuluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt boyut: Dikey toplulukçuluk				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	29,5	17,0	44,0	0,283
	Erkek	35	30,0	19,0	37,0	
Medeni Durum	Bekar	22	30,0	17,0	38,0	0,699
	Evli	49	30,0	19,0	44,0	
Yaş	20-40 yaş	9	30,0	27,0	36,0	0,050
	41-60 yaş	38	29,0	17,0	44,0	
	>60 yaş	24	33,0	20,0	37,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	30,0	17,0	38,0	0,634
	Yüksek Lisans / Doktora	31	29,0	20,0	44,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	30,0	17,0	44,0	0,830
	Mühendislik	28	29,5	19,0	36,0	
	Diğerleri	14	29,5	24,0	37,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	27,5	27,0	32,0	0,165
	Büyükşehir	65	30,0	17,0	44,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	29,0	17,0	44,0	0,746
	Burs	20	30,5	20,0	36,0	
	Fotoğrafçılık	17	29,0	19,0	38,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	30,0	24,0	33,0	0,471
	2001-5000 TL	24	30,0	20,0	37,0	
	5001-10000 TL	25	29,0	17,0	44,0	
	>10000 TL	17	32,0	22,0	36,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Dikey Toplulukçuluk alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 8: INDCOL Ölçeği Alt Boyutu Yatay Bireycilik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt boyut: Yatay bireycilik				P
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	
Cinsiyet	Kadın	36	40,0	26,0	49,0	0,963
	Erkek	35	39,0	29,0	50,0	
Medeni Durum	Bekar	22	40,0	29,0	49,0	0,654
	Evli	49	39,0	26,0	50,0	
Yaş	20-40 yaş	9	39,0	34,0	46,0	0,403
	41-60 yaş	38	40,5	26,0	50,0	
	>60 yaş	24	38,5	29,0	45,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	39,5	29,0	50,0	0,780
	Yüksek Lisans / Doktora	31	39,0	26,0	48,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	38,0	29,0	49,0	0,308
	Mühendislik	28	41,0	29,0	50,0	
	Diğerleri	14	40,0	26,0	49,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	37,5	29,0	42,0	0,162
	Büyükşehir	65	40,0	26,0	50,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	40,0	26,0	49,0	0,836
	Burs	20	39,0	31,0	49,0	
	Fotoğrafçılık	17	39,0	29,0	50,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	43,0	41,0	49,0	0,910
	2001-5000 TL	24	40,0	29,0	48,0	
	5001-10000 TL	25	39,0	26,0	50,0	
	>10000 TL	17	38,0	31,0	46,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Yatay Bireycilik alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 9: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		5 Faktör Kişilik Ölçeği				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	160,5	118,0	186,0	0,342
	Erkek	35	160,0	128,0	185,0	
Medeni Durum	Bekar	22	159,5	118,0	176,0	0,605
	Evli	49	160,0	124,0	186,0	
Yaş	20-40 yaş	9	160,0	152,0	175,0	0,995
	41-60 yaş	38	160,0	118,0	186,0	
	>60 yaş	24	160,5	134,0	173,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	160,0	124,0	185,0	0,440
	Yüksek Lisans / Doktora	31	161,0	118,0	186,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	158,0	118,0	186,0	0,675
	Mühendislik	28	161,5	134,0	185,0	
	Diğerleri	14	163,5	124,0	176,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	158,0	151,0	174,0	0,780
	Büyükşehir	65	160,0	118,0	186,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	160,0	124,0	175,0	0,333
	Burs	20	164,0	118,0	186,0	
	Fotoğrafçılık	17	159,0	147,0	185,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	160,0	124,0	170,0	0,720
	2001-5000 TL	24	161,5	128,0	186,0	
	5001-10000 TL	25	158,0	138,0	185,0	
	>10000 TL	17	161,0	118,0	176,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların 5 Faktör Kişilik Ölçeği puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile yaşamının geğtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 10: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Dışa Dönüklük Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt Boyut: Dışa Dönüklük				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	30,0	19,0	44,0	0,854
	Erkek	35	29,0	11,0	42,0	
Medeni Durum	Bekar	22	28,5	11,0	36,0	0,244
	Evli	49	30,0	19,0	44,0	
Yaş	20-40 yaş	9	32,0	22,0	36,0	0,436
	41-60 yaş	38	28,5	19,0	44,0	
	>60 yaş	24	29,0	11,0	41,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	28,0	11,0	42,0	0,464
	Yüksek Lisans / Doktora	31	31,0	19,0	44,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	28,0	11,0	44,0	0,343
	Mühendislik	28	29,0	19,0	42,0	
	Diğerleri	14	31,0	22,0	36,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	32,5	29,0	38,0	0,120
	Büyükşehir	65	28,0	11,0	44,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	28,5	11,0	41,0	0,398
	Burs	20	30,5	19,0	44,0	
	Fotoğrafçılık	17	29,0	22,0	42,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	28,0	22,0	32,0	0,392
	2001-5000 TL	24	31,0	11,0	44,0	
	5001-10000 TL	25	28,0	19,0	42,0	
	>10000 TL	17	30,0	19,0	41,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların 5 Faktör Kişilik Ölçeği puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Dışa Dönüklük Alt Boyutu puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 11: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Duygusal Dengesizlik Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt Boyut: Duygusal Dengesizlik				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	23,0	13,0	33,0	0,005*
	Erkek	35	20,0	11,0	34,0	
Medeni Durum	Bekar	22	23,0	17,0	33,0	0,040*
	Evli	49	21,0	11,0	34,0	
Yaş	20-40 yaş	9	20,0	14,0	31,0	0,617
	41-60 yaş	38	22,0	11,0	33,0	
	>60 yaş	24	22,0	13,0	34,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	21,0	11,0	33,0	0,667
	Yüksek Lisans / Doktora	31	22,0	13,0	34,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	21,0	13,0	30,0	0,141
	Mühendislik	28	20,5	11,0	31,0	
	Diğerleri	14	23,5	14,0	34,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	20,0	15,0	27,0	0,494
	Büyükşehir	65	22,0	11,0	34,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	22,5	15,0	34,0	0,148
	Burs	20	20,0	13,0	33,0	
	Fotoğrafçılık	17	21,0	11,0	30,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	27,0	23,0	34,0	0,161
	2001-5000 TL	24	24,0	13,0	30,0	
	5001-10000 TL	25	21,0	14,0	33,0	
	>10000 TL	17	20,0	11,0	30,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Duygusal Dengesizlik alt boyut puanları karşılaştırıldığında, kadınlarda tespit edilen puanların erkeklere göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu izlenmiştir (sırasıyla medyan: 23, minimum: 13, maksimum: 33 ve medyan: 20, minimum: 11 ve maksimum: 34; p=0,005).

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Duygusal Dengesizlik alt boyut puanları karşılaştırıldığında, bekar olanlarda tespit edilen puanların evli olanlara göre istatistiksel açıdan daha yüksek olduğu izlenmiştir (sırasıyla medyan: 23 , minimum: 17 , maksimum: 33 ve medyan: 21, minimum: 11 ve maksimum: 34 ; $p=0.040$).

Diğer gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu puanları ile yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Duygusal Dengesizlik Alt Boyutu puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 12: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Uyumluluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt Boyut: Uyumluluk				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	35,0	28,0	44,0	0,917
	Erkek	35	36,0	21,0	43,0	
Medeni Durum	Bekar	22	36,0	28,0	41,0	0,732
	Evli	49	35,0	21,0	44,0	
Yaş	20-40 yaş	9	36,0	28,0	40,0	0,896
	41-60 yaş	38	35,0	21,0	44,0	
	>60 yaş	24	35,5	29,0	43,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	36,0	21,0	43,0	0,197
	Yüksek Lisans / Doktora	31	35,0	28,0	44,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	35,0	21,0	44,0	0,627
	Mühendislik	28	36,0	27,0	43,0	
	Diğerleri	14	34,5	28,0	41,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	36,5	27,0	43,0	0,868
	Büyükşehir	65	35,0	21,0	44,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	35,0	21,0	43,0	0,602
	Burs	20	36,0	28,0	44,0	
	Fotoğrafçılık	17	37,0	31,0	43,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	34,0	28,0	40,0	0,315
	2001-5000 TL	24	36,5	27,0	44,0	
	5001-10000 TL	25	34,0	21,0	43,0	
	>10000 TL	17	35,0	28,0	43,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Uyumluluk alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Uyumluluk Alt Boyutu puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 13: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Sorumluluk Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt Boyut: Sorumluluk				P
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	
Cinsiyet	Kadın	36	35,5	25,0	41,0	0,464
	Erkek	35	34,0	25,0	43,0	
Medeni Durum	Bekar	22	35,5	25,0	41,0	0,636
	Evli	49	34,0	25,0	43,0	
Yaş	20-40 yaş	9	32,0	29,0	37,0	0,702
	41-60 yaş	38	35,0	25,0	43,0	
	>60 yaş	24	34,0	25,0	41,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	35,0	26,0	43,0	0,807
	Yüksek Lisans / Doktora	31	34,0	25,0	41,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	35,0	27,0	40,0	0,239
	Mühendislik	28	34,5	25,0	43,0	
	Diğerleri	14	31,0	25,0	38,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	33,5	26,0	39,0	0,612
	Büyükşehir	65	34,0	25,0	43,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	34,0	25,0	40,0	0,131
	Burs	20	36,0	27,0	42,0	
	Fotoğrafçılık	17	34,0	26,0	43,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	31,0	25,0	38,0	0,488
	2001-5000 TL	24	34,0	25,0	41,0	
	5001-10000 TL	25	35,0	28,0	43,0	
	>10000 TL	17	34,0	25,0	42,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Sorumluluk alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Sorumluluk Alt Boyutu puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 14: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutu Deneyime Açıklık Puanlarının Sosyodemografik Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Alt Boyut: Deneyime Açıklık				
		N	Medyan	Minimum	Maksimum	P
Cinsiyet	Kadın	36	38,0	24,0	49,0	0,125
	Erkek	35	41,0	25,0	50,0	
Medeni Durum	Bekar	22	38,0	30,0	46,0	0,168
	Evli	49	39,0	24,0	50,0	
Yaş	20-40 yaş	9	38,0	32,0	49,0	0,934
	41-60 yaş	38	38,5	24,0	50,0	
	>60 yaş	24	39,0	25,0	46,0	
Eğitim Durumu	Lisans	40	38,5	24,0	49,0	0,095
	Yüksek Lisans / Doktora	31	39,0	33,0	50,0	
Mezun olduğu bölüm	İşletme	29	39,0	25,0	46,0	0,690
	Mühendislik	28	39,0	25,0	50,0	
	Diğerleri	14	38,0	24,0	48,0	
Yaşamının geçtiği yer	Şehir	6	38,0	30,0	45,0	0,378
	Büyükşehir	65	39,0	24,0	50,0	
Dernekte bulunduğu grup	Edebiyat	34	39,0	24,0	49,0	0,900
	Burs	20	39,5	25,0	50,0	
	Fotoğrafçılık	17	38,0	32,0	48,0	
Aylık Ort. Gelir	<2000 TL	5	38,0	24,0	42,0	0,803
	2001-5000 TL	24	39,0	25,0	48,0	
	5001-10000 TL	25	38,0	34,0	49,0	
	>10000 TL	17	39,0	25,0	50,0	

Demografik özelliklere göre sınıflandırılan katılımcıların Deneyime Açıklık alt boyut puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık izlenmedi ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile mezun olunan bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile yaşamının geçtiği yer değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile dernekte bulunduğu grup değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

BFK Ölçeği Deneyime Açıklık Alt Boyutu puanları ile aylık ortalama gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 15: Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve Alt Puanları ile INDCOL Ölçeği ve Alt Puanları Arasındaki Korelasyonlar

Tablo: Ölçekler arası korelasyonlar

		5 Faktör Kişilik Ölçeği	Alt Boyut: Dışa Dönüklü k	Alt Boyut: Duygusal Dengesizlik	Alt Boyut: Uyumluluk	Alt Boyut: Sorumluluk	Alt Boyut: Deneyime Açıklık
INDCOL Ölçeği	Rho	0,109	0,116	0,167	-0,049	0,052	0,116
(Bireycilik Toplulukçuluk)	P	0,364	0,335	0,164	0,682	0,665	0,335
Alt boyut: Yatay toplulukçuluk	Rho	0,129	0,122	0,065	0,244	0,062	0,122
	P	0,285	0,310	0,591	0,041	0,610	0,310
Alt boyut: Dikey bireycilik	Rho	0,020	-0,141	0,119	-0,229	0,047	-0,141
	P	0,870	0,240	0,323	0,054*	0,695	0,240
Alt boyut: Dikey toplulukçuluk	Rho	-0,041*	-0,031	0,166	-0,077	-0,029	-0,031
	P	0,732	0,797	0,168	0,521	0,813	0,797
Alt boyut: Yatay bireycilik	Rho	0,181	0,372	0,126	-0,035	0,069	0,373
	P	0,132	0,001*	0,296	0,771	0,569	0,001*
N		71	71	71	71	71	71

INDCOL Ölçeği yatay toplulukçuluk alt boyutu ile 5 Faktör Kişilik Ölçeği uyumluluk alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif korelasyon tespit edilmiştir (p=0,041, rho=0,244).

INDCOL Ölçeği dikey bireycilik alt boyutu ile 5 Faktör Kişilik Ölçeği uyumluluk alt boyutu arasında istatistiksel açıdan hafif negatif korelasyon tespit edilmiştir (p=0,054, rho= -0,229).

INDCOL Ölçeği yatay bireycilik alt boyutu ile 5 Faktör Kişilik Ölçeği dışa dönüklük alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif korelasyon tespit edilmiştir (p=0,001, rho=0,372).

INDCOL ölçeği yatay bireycilik alt boyutu ile 5 Faktör Kişilik Ölçeği deneyime açıklık alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif korelasyon tespit edilmiştir ($p=0,001$, $\rho=0,373$).

INDCOL Ölçeği toplam puanı ile BFK Ölçeği toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay toplulukçuluk ile BFKÖ alt boyutları; dışa dönüklük, duygusal dengesizlik, sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey bireycilik ile BFKÖ alt boyutları; dışa dönüklük, duygusal dengesizlik, sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu dikey toplulukçuluk ile BFKÖ alt boyutları; dışa dönüklük, uyumluluk, duygusal dengesizlik, sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

INDCOL Ölçeği alt boyutu yatay bireycilik ile BFKÖ alt boyutları; dışa dönüklük, duygusal dengesizlik, sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği alt boyutu dışa dönüklük ile INCOL Ölçeği alt boyutları; yatay toplulukçuluk, dikey bireycilik ve dikey toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği alt boyutu duygusal dengesizlik ile INCOL Ölçeği alt boyutları; yatay toplulukçuluk, dikey bireycilik, yatay bireycilik ve dikey toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği alt boyutu uyumluluk ile INCOL Ölçeği alt boyutları; yatay bireycilik ve dikey toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği alt boyutu sorumluluk ile INCOL Ölçeği alt boyutları; yatay toplulukçuluk, dikey bireycilik, yatay bireycilik ve dikey toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

BFK Ölçeği alt boyutu deneyime açıklık ile INCOL Ölçeği alt boyutları; yatay toplulukçuluk, dikey bireycilik ve dikey toplulukçuluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Kişilik kavramına yönelik alan dizininde tanım farklılıkları söz konusu olsa da, genel anlamıyla kişilik, bireyin kendine has, belirgin özelliklerini kapsamaktadır. Hem kalıtımın hem de kültürel çevrenin etki alanındadır. Kişilik kavramı karakter ve mizaç kavramı ile karıştırılmaktadır. Mizacın biyolojik ve genetik bir yönü vardır. Karakter ise öğrenilmiş tutumları barındırır ve zamanla değişime uğrayabilir. Bireylerin farklı kişilik özelliklerinden yola çıkıldığında bireycilik ve toplulukçuluk değerleri bakımından ilişki halinde olduğu düşünülmektedir. Zira kişilik, bireycilik ve toplulukçuluk gibi oluşumlara ortak etki eden faktörler arasında kalıtımın ve kültürel çevrenin olduğu bilinmektedir.

Yapılan çalışmanın temel amacı da kuramsal olarak birbirine yakın olan kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin arasındaki ilişkinin analiz edilmesidir. Ayrıca sosyodemografik değişkenlerine göre bireylerdeki kişilik özellikleri ile bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin değişimleri de incelenen bir diğer konudur.

Bireycilik ve Toplulukçuluk alt boyutları ile kişilik özellikleri alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi için korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 15). Boyutlar arası incelemenin yapılması ise daha ayrıntılı bilgi edinmek için tercih edilmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı çıkan korelasyon katsayıları için yorum yapılacaktır. İlk olarak, Bireycilik ve Toplulukçuluk değerlerinin yatay toplulukçuluk boyutu ile Kişilik Özelliklerinden uyumluluk alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Yatay toplulukçuluk değeri taşıyan bireylerde, grup amaçlarını ön planda tutma ve eşitliğe önem verme söz konusudur. Kişilik özelliklerinde uyumluluk gösteren bireyler de ise yardımsever olmak, çevreye, arkadaşlığa önem verme gibi özellikler ön plandadır. Tüm bu özelliklerin sosyal bir canlı olan insanın barındırması gereken özellikler olduğu söylenebilir.

Dikey bireycilik alt boyutu ile uyumluluk alt boyutu arasında bulunan olumsuz ilişkide beklenen bir sonuçtur. Dikey bireycilikte kişiler, rekabete, kazanmaya ve kişisel önceliklere önem verdiklerinden ötürü, uyuyumluluk kişilik özelliği taşıyan bireylerde

yardımsızlık ve bulunduğu gruba ayak uydurma söz konusu olduğu için iki değişken arasındaki ilişkinin zıt yönde olması doğru bir hipoteze işaret etmektedir.

İmamoğlu (1998), Türk kültüründeki kişilerin bireyleşme ve bütünleşme eğilimleri gösterdiklerinden bahsetmektedir. Aynı zamanda İmamoğlu (2003) bireycilik ve ilişkisellik değerleri arasında negatif yönde bir ilişki bulunmadığını vurgulamaktadır.

Yatay bireycilik ve dışa dönüklük arasında pozitif bir ilişki görülmüştür. Aynı zamanda yatay bireycilik ve deneyime açıklık arasında da pozitif bir ilişki görülmüştür. Yatay bireycilikte bağımsızlık ve özgürlük ön plandadır ve statü farkı önemli değildir. Bu bağlamda yatay bireycilik değerleri yüksek olan bireylerin dışa dönük; sosyalleşme düzeyi yüksek, başkalarıyla konuşmayı seven özellikler göstermesi beklenen sonuçlardan biridir. Türkiye gibi geleneksellik ve modernlik arasında geçiş sürecinde olan toplumlarda kültürel değerler çeşitlilik ve değişim gösterebilmektedir (Wasti, 2007). Kağıtçıbaşı (1997), Türkiye’de iç gruba itaati olan toplulukçuluğun modernleşme ile azalışa geçtiğinin fakat kişinin iç gruplarıyla duygusal iç içeliğinin devam ettiğini ifade etmektedir.

Sosyodemografik farklılıklar da çalışmanın diğer konusudur. Bu bağlamda her iki ölçek ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Duygusal Dengesizlik alt boyutuna bakıldığında, kadınların erkeklere göre istatistiksel olarak puanları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınların erkeklere göre daha duygusal varlıklar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kadınların doğru düşünme yetisinin zayıf olma ihtimalinin yüksek olduğu söylenebilir. Kişilik özelliklerinden yumuşak başlılık ve “duygusal dengesizlik” üzerinde cinsiyet açısından anlamlı farklılıklar mevcuttur. Her iki alt boyuttan da kadınların aldıkları puanlar, erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksektir. Ayrıca kadınların kaygı, üzüntü, suçluluk gibi birçok olumsuz duyguyu bir arada yaşama ve rahatsız edici düşünce ve davranışları daha çok deneyimleme olasılıkları da erkeklerden daha yüksek olabilir (Akdur, 2014). Yurtdışında yapılmış olan benzer araştırmalarda da (örn., Farmer vd., 2002) yumuşakbaşlılık ve duygusal dengesizlik alt boyutlarında kadınların daha yüksek puanlar aldığı belirtilmektedir.

Kişilerin yaşamlarının geçtiği yerler ve özellikleri onların hayatının tümünü şekillendirmektedir. Bu durum çalışmamız kapsamındaki bireycilik ve toplulukçuluk değerleri için de geçerlidir. Analizler sonucu dikey bireycilik değerleri taşıyan bireylerin daha çok büyükşehir merkezinde yaşayan bireyler olduğu görülmektedir (Tablo 6). Dikey bireycilikte hırs ve başarmak önemlidir, ayrıca statüye önem verilir. Özellikle büyükşehirlerde genel olarak insanların gittikçe daha bireysel önceliklere yer verdiği gözlenmektedir. Büyükşehirlerde bireylere sunulan imkanlar düşünüldüğünde dikey bireycilik boyutu için bulunan istatistiksel farklılık beklenen bir sonuçtur. Diğer yandan bireylerin yaşadıkları yerin diğer değişkenler üzerinde etkisi bulunmamıştır.

Araştırmacı tarafından sosyodemografik bir değişken olarak atanan dernek üyelerinin buldukları gruplar analizlerde iyi çalışmamış olan bir değişkendir. Farklı dernek gruplarının ölçekler ve alt boyutları ile karşılaştırılması yapılan tablolarda detaylı olarak görülmektedir ki bireycilik ve toplulukçuluk değerleri ve kişilik özellikleri açısından istatistiksel bir farklılık bulunmamıştır. Buna neden gösterebilecek alan dizin çalışmaları bulunmamıştır. Ancak fazla katılımcı olmaması; gruplara düşen katılımcı sayısının beklenenden az olması, sonuçları farklı yönde etkilemesi durumu olası bir açıklama olarak gözükmektedir.

Yapılan bu çalışma bazında, yaş, medeni durum, eğitim durumu, mezun olunan bölüm ve aylık ortalama gelir gibi değişkenlerin bireycilik ve toplulukçuluk değerleri ile kişilik özellikleri üzerine etki etmemekte olduğu gözlenmiştir. Bu sonuçların yanında katılımcı sayısının 71 olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Örneklem büyüdükçe sonuçların tutarlılığının artması söz konusu olabilmektedir.

Araştırmada kullanılan INDCOL bireycilik ve toplulukçuluk ölçeğindeki bazı maddelerin çeviriden kaynaklanan problemlerden ötürü Türkçe’de anlamlı olmaması bu ölçeğin dikkat edilmesi gereken bir zaaf olduğu ortaya çıkmaktadır (Wasti, 2007). Bu da uygulanan ölçeğin sonuçlara önemli etkiler yapabileceği görüşünü belirtmek yanlış olmayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan analizler beş faktör kişilik boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri arası korelasyon analizleri sonucu gösterilmiştir. Ayrıca hem beş faktör kişilik boyutları hem de bireycilik ve toplulukçuluk ölçekleri için alt boyutların korelasyon analizine alınması alan dizine daha zengin ve açıklayıcı bilgilerin kazanılmasını sağlamıştır.

Her bir ölçeğin toplam puanı diğer ölçeklerin toplam puanları analiz edilmiştir. Ölçeklerin toplam puanları ile diğer ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Sosyodemografik değişkenlerin diğer ölçeklerin toplam puanı ve alt boyut puanlarıyla ilişkisine de bakılmıştır.

Analizler yapıldıktan sonra sosyodemografik değişkenlerin beş faktör kişilik boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerleri açısından farklılık oluşturup oluşturmadığı analiz edilmiştir. Araştırmacı tarafından seçilen ve ankete atanmış olan bazı değişkenler beş faktör kişilik boyutları ile bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin bazı boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık sağlasa da çoğunlukla değişkenler için farklılık bulunmamıştır. Bulunan sonuçlar kuramsal anlamda desteklenmiş ve bu alana güncel bilgiler kazandırmıştır.

Bu araştırmada bazı değişkenler iyi çalışmamıştır. Bunun temel sebeplerden biri; örneklemin az olmasından kaynaklanmakta olduğu düşünülmektedir. Bazı değişkenlerde anlamlı sonuçların çıkmaması bu sebeplerden ötürü olduğu söylenebilir. Araştırmalarda kişi sayısının fazla olması analizlerin anlamlı çıkmasını önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu çalışma kapsamında ulaşılan sonuçların doğrultusunda bu konularda yapılabilecek araştırmalara yönelik öneriler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Özellikle, kişilik ile bireycilik ve toplulukçuluk gibi kültürel olan konularda yapılacak olan araştırmalarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları saptayabilmek ve karşılaştırmalı verilere ulaşabilmek için araştırmaya olan katılımın fazla olması çok önemlidir. Bu açıdan örneklemin büyüklüğü olabildiğince ön planda tutulmalıdır.
- Araştırmada bireycilik ve toplulukçuluk değerlerinin ölçülmesinde kullanılan INDCOL ölçeğinin hem faktör analizleri hem de korelasyon

analizleri ile güvenilir bir ölçek olduğu sonucu çıkmıştır. Fakat Türkiye’de daha anlamlı olabilecek maddeler ile geliştirilmesi önerilmekte olan bir ölçek olduğu kanısına varılmıştır. Bu da çıkan sonuçları etkileyeceği gibi göz önünde bulundurulması gereken bir noktadır.

- Hem beş faktör kişilik ölçeği, hem de bireycilik ve toplulukçuluk ölçeği başka evrenlere de uygulanabilir. Örneğin, örnekleme üniversite öğrencileri oluşturacak şekilde, BFKÖ ve INDCOL için ne gibi farklılıkların çıkacağına bakılması katkı sağlayıcı olabilir.

KAYNAKLAR

- Adler, A. (2008). İnsan Tanıma Sanatı, (çev.: Kamuran Sipal), Say Yayınları, İstanbul.
- Akdeniz, F., Kesebir, S., Vahip, S., Gönül, A. (2004). Duygu Durum Bozuklukları ile Mizah Arasındaki İlişki. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 15(3), 183-190.
- Akdur, S. (2014). Kişilik Özellikleri İle Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkide Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Mizah Tarzlarının Aracı Rolü. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.
- Akiskal, H. S., Hirschfeld, M. A. (1983). Yerevanian BI. The relation-ship of personality to affective disorders. *Arch Gen Psychiatry*; 40:801-810.
- APA.(2016). American Psychological Assosiation.
<http://www.apa.org/topics/personality/> (15 Haziran 2016).
- Atkinson, C. Richard, Atkinson, Rita, Smith, Edward E., Bem, Darly J. and Hoeksema, Susan Nolen, (2002), Psikolojiye Giriş. (Çev: Yavuz Alogan), Arkadaş Yayınları, İkinci Baskı, Ankara.
- Aydoğmuş, C. (2011). Kişilik Özellikleri ile İş Tatmini İlişkisi Üzerinde Psikolojik Güçlendirme ve Dönüşümcü Liderlik Algısının Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara
- Aytaç, S. (2000). İnsan Anlama Çabası. 1. Baskı. Bursa: Ezgi Kitabevi, 163-165
- Baeieck, M. R., Mount, M. K. (1991). The Big Five Personality Dimensions and Job Performance: A Meta-Analysis. *Personnel Psychology*; Vol: 44, No:1, pp: 1– 26.
- Basabe, N., Ros, M. (2005). Cultural Dimensions and Social Behavior Correlates: Individualism-Collectivism and Power Distance. *Presses Universitaires de Grenoble*; 18 (1), 189-225.
- Burger, J. M., (2004). Kişilik. İ. D. Sarioğlu (çev.). 1. Baskı. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Buss, A. H. (1991). The EAS Theory of Temperament. In J. Strelaus & A. Angleitner (Eds.), *Explorations in temperament* (pp. 43-60). London: Plenum.
- Cascio, F. W. (1992). *Managing Human Resources Productivity, Quality of Work Life, Profits*, McGraw – Hill, 2.Baskı, New York.
- Ceylan, T. M. (2012). Ortak Benlik. 1. Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Church, M. K. (1993). Investigation and Measurement of Personality Structure in a Non-Western Culture: Relating Indigenous Philipinne Dimensions to the Big Five Model. Doctoral Dissertation, Washington State University, Washington.
- Cüceloğlu, D. (2011). İnsan ve Davranış Psikolojinin Temel Kavramları. 22. Baskı: İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Erdoğan, İ. (1991). İşletmelerde personel seçimi ve başarı değerlendirme teknikleri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları*, (92-102) 141.
- Eren, E. (2012). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Yayınları, Onüçüncü Baskı, İstanbul.
- Farmer, A., Redman, K., Harris, T., Mahmood, A., Sadler, S., Pickering, A. ve McGuffin, P. (2002). Neuroticism, extraversion, life events and depression. The Cardiff Depression Study. *Brisith Journal of Psychiatry* 181, 118-122.
- Fındıkçı, İ. (2009). İnsan Kaynakları Yönetimi, Alfa Yayınları, Yedinci Baskı, İstanbul.
- Goldberg, L. R. (1992). The development of markers for the Big-Five factor structure. *Psychological Assessment*; 4, 26-42.
- Göregenli, M. (1997). Individualist-Collectivist Tendencies in a Turkish Sample. *Journal of Cross Cultural Psychology*; 28.6, 787-794.
- Hofstede, G.(1980). Culture's Consequences: International Differences in Workrelated Values. Beverly Hills, CA: Sage.
- İmamoğlu, E.O. (1998). Individualism and Collectivism in A Model and Scale of Balanced Differentiation and Integration. *Journal of Psychology*, 132 (1), 1-8.
- İmamoğlu, E. O. (2003). Individuation and Relatedness: Not: Opposing but Distinct and Complementary. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 129 (4), 367-402.
- John, O. P., Srivastava, S. (2016). "The Big-Five Trait Taxonomy: History, Measurement and Theoretical Perspectives", 1999, University of California at Berkeley.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1997). Individualism and collectivism. J. W. Berry; M. H. Segall; Ç. Kağıtçıbaşı (Der.), *Handbook of cross-cultural psychology*, Boston: Allyn and Bacon.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi-Kültürel Psikoloji. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

- Kreitner R., Kinicki A. (1996). *Organizational Behavior*. ISBN: 0-07-231500-8 (5th ed.), McGraw Hill. New York, 2001; Mayer, F. S., Sutton, K. (2001). *Personality*. ISBN: 002-378180-7, Prentice Hall, New Jersey.
- Li, F. ve Aksoy, L. 2007. Dimensionality of individualism-collectivism and measurement equivalence of Triandis and Gelfand scales. *Journal of Business and Psychology*, 21 (3): 313-329.
- Literary Devices. (2016). Definition and Examples of Literary Terms. <http://literarydevices.net/persona/> (17 Haziran 2016).
- Mischel, W., Plomin, R. (1999). *Introduction to Personality*. Sixth Ed. New York: Harcourt Brace College Publishers.
- Mount, M. K., Murray R. B., Steve M.S., James, R. (2005). Higher – Order Dimesions of the Big Five Personality Traits and the Big Six Vocational İnterest Types. *Personel Psychology*; 58, 447-478.
- Özbakış, M. A. (2001). Yatay-Dikey Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Ekip Çalışması Üzerine Etkileri. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Özkalp, E., Arıcı, H., Aydın, O., Bayraktar, R., Uzungöz, A., Erkal, B. (2000). *Davranış Bilimlerine Giriş*. 3. Baskı. Anadolu Üniversitesi Yayınları Nu: 1027.
- Özkalp, E., Kirel, Ç. (2013). *Örgütsel Davranış*, Ekin Yayınları, Altıncı Baskı, Bursa.
- Sakal, Ö. (2015). Kültürün Bireycilik Toplulukçuluk Boyutlarının Tükenmişlik Boyutları Üzerindeki Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi SBE.
- Sargut, A. S. (1994). Bireyci ve Ortaklaşa Davranış İkileminde Yönetim ve Örgüt Kuramları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*; Cilt 49, 1994, ss. 321 – 332.
- Sayar, K., Dinç, M. (2011). *Psikolojiye Giriş*. 3. Baskı. İstanbul: Dem Yayınları.
- Sayiner, B., Savaşan, E., Sözen, D., Köknel, Ö. (2007). Yükseköğretim Gençliğinin Benlik Algısının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: İstanbul Ticaret Üniversitesi Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*; Y.:6, S.:11.
- Shavitt, S., Torelli, C. J., Riemer, H. (2010). Horizontal and Vertical Individualism and Collectivism: Implications for Understanding Psychological Process. *Advanves in Culture and Psychology*; 1, 384.

- Singelis, T. (1994). The measurement of Independent and Interdependent Self-Construals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20, 580-591.
- Singelis, T. M., Triandis, H. C., Bhawuk, D. P.S., Gelfand, M. J. (1995). Horizontal and Vertical Dimensions of Individualism and Collectivism: A Theoretical and Measurement Refinement. *Cross Cultural Research*; 29, 240-275.
- Singelis, T.M., Triandis, H.C., Bhawuk, D.S. ve Gelfand, M.J. (1995). Horizontal and Vertical Dimensions of Individualism and Collectivism: A Theoretical and Measurement Refinement. *CrossCultural Research*; 29(3), 240-275.
- Stevens, A. (2005). *The Two Million Year Old Self*, Texas University Press.
- TDK. (2016). Büyük Türkçe Sözlük.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=K%C4%B0%C5%9E%C4%B0L%C4%B0K (19 Haziran 2016).
- Triandis, H. C. (1989). The Self and Social Behavior in Differing Cultural Context. *Psychological Review*; 96 (3), 506-520.
- Triandis, H.C. (1995). *Individualism and Collectivism*. Westview Press.
- Tutar, H. (2013), *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar*, Seçkin Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara.
- Wasti, A., Erdil, S. E. (2007). Bireyci ve Toplulukçuluk Değerlerinin Ölçülmesi: Benlik Kurgusu ve INDCOL Ölçeklerinin Türkçe Geçerlemesi. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*; 7(1), 39-66.

EKLER

EK-1 SOSYODEMOGRAFİK VERİ FORMU

Aşağıda sosyo-demografik özellikleriniz hakkında sorular bulunmaktadır.

Lütfen kendiniz için en uygun seçeneği işaretleyip, soruları yanıtlayınız.

1. Cinsiyetiniz?

Kadın ()

Erkek ()

2. Medeni durumunuz?

Bekar ()

Evli ()

3. Yaşınız?

18-25 ()

26-40 ()

41-60 ()

60 üzeri ()

4. Eğitiminiz (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora vb.)? Mezun Olduğunuz Bölüm (İşletme, Mühendislik vb.)?

.....

5. Yaşamınızın çoğunu geçirdiğiniz yer?

Köy-Kasaba ()

Şehir ()

Büyükşehir ()

6. Dernekteki hangi grup ya da gruplara üye olduğunuzu lütfen belirtiniz (edebiyat, fotoğrafçılık, burs, eğitim, enerji, sinema vb.).

.....

7. Aylık ortalama geliriniz ne kadardır?

2,000 TL'nin altında ()

2,001-5,000 TL ()

5,001-10,000 TL ()

10,000 TL üzeri ()

EK-2: BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖLÇEĞİ (BFKÖ)

BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖLÇEĞİ		Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Biraz Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Çok Fazla Katılıyorum
1	Konuşkan biriyim.					
2	Başkalarının hatasını bulmaya yatkınım.					
3	Bir işi tam yaparım.					
4	Karamsar, hüznü biriyim.					
5	Orijinal biriyim, yeni fikirler üretirim.					
6	İçine kapanık biriyim.					
7	Yardım severim.					
8	Bazen dikkatsiz davranabiliyorum.					
9	Rahatım, strese girmem.					
10	Pek çok şeyi merak ederim.					
11	Enerji doluyum.					
12	Başkaları ile ağız dalaşı (sözlü kavga) başlatırım.					
13	Bir görevin verilmesi için güvenilir biriyim.					
14	Gergin olabilirim.					
15	Zeki, derin düşünebilen biriyim.					
16	Diğer insanları heveslendiririm.					
17	Bağışlayıcıyım.					
18	Dağınık biriyim, çok derli toplu biri değilim.					
19	Endişeli biriyim.					
20	Hayal gücüm kuvvetlidir.					
21	Sessizim.					
22	Başka insanların güvendiği biriyim.					
23	Tembel olmaya eğilimliyim.					
24	Duygusal olarak dengeliyim, kolay kolay mutsuz olmam.					
25	Yaratıcıyım.					
26	Çekingen değilim, girişkenim.					
27	Başka insanlara karşı soğuk ve ilgisizim.					

28	Bir işi bitirmeden yarım bırakmam.					
29	Duygu durumum değişkendir.					
30	Sanatsal ve estetik şeyler benim için önemlidir.					
31	Bazen utangaç ve çekingenim.					
32	Herkese karşı düşünceli ve saygılıyım.					
33	Yaptığım şeyleri etkin, hakkını vererek, iyi yaparım.					
34	Gergin durumlarda, ortamlarda sakin kalabilirim.					
35	Rutin, tek düze şeyleri yapmayı tercih ederim.					
36	Dışa dönük sosyal biriyim.					
37	Bazen diğer insanlara kaba davranırım.					
38	Plan yapar ve bu planları uygularım.					
39	Çabuk heyecanlanırım.					
40	Fikirlerle oynamayı, düşünmeyi severim.					
41	Sanata karşı pek ilgili değilim.					
42	Başkaları ile yardımlaşmayı severim.					
43	Dikkatim çabuk dağılır.					
44	Sanat, müzik ve edebiyatla ilgiliyimdir.					

EK-3: BİREYCİLİK VE TOPLULUKÇULUK ÖLÇEĞİ (INDCOL)

INDCOL ÖLÇEĞİ						
Aşağıda çeşitli durumlara ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Lütfen ifadeyi okuduktan sonra size uyma derecesini sağ taraftaki kutucuklardan birini işaretleyerek belirtiniz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Genelde Katılmıyorum	Kararsızım	Genelde Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Benim mutluluğum çevremdekilerin mutluluğuna çok bağlıdır.					
2	Kazanmak herşeydir.					
3	Yakın çevrem için kişisel çıkarlarımdan fedakarlık ederim.					
4	Başkaları benden daha başarılı olduğunda rahatsız olurum.					
5	Yakın çevremdekilerin birbiriyle uyumunu muhafaza etmek benim için önemlidir.					
6	İşimi başkalarından daha iyi yapmak benim için önemlidir.					
7	Komşularımın ufak tefek şeyleri paylaşmak hoşuma gider.					
8	İş arkadaşlarımdan iyiliği benim için önemlidir.					
9	Rekabet doğanın kanunudur.					
10	İş arkadaşlarımdan biri ödül kazansa gurur duyarım.					
11	Özgün bir birey olmak benim için önemlidir.					
12	Başkası benden daha başarılı olduğu zaman kendimi gergin ve kamçılanmış hissederim.					
13	Çoğu zaman kendi bildiğim gibi yaşarım.					
14	Yakın çevremde kararlarına saygı göstermek benim için önemlidir.					
15	Başkalarına güvenmektense kendime güvenirim.					
16	Ne fedakarlık gerekirse gereksin aile bireyleri birbirlerine kenetlenmelidirler.					
17	Anne-baba ve çocuklar mümkün olduğu kadar birlikte kalmalıdır.					
18	Başkalarından bağımsız bireysel kimliğim benim için çok önemlidir.					
19	Kendi isteklerimden fedakarlık yapmak gerekirse de aileme bakmak benim görevimdir.					
20	Bireysel kimliğim benim için çok önemlidir.					
21	Ben başkalarından ayrı özgün bir bireyim.					
22	Yakın çevremde çoğunluğun isteklerine saygı gösteririm.					

23	Kendine özgü ve başkalarından farklı olmaktan hoşlanırım.					
24	Bir karar vermeden önce yakın arkadaşlara danışıp onların fikirlerini almak önemlidir.					
25	Maddi güçlük içinde olan bir akrabama imkanlarım ölçüsünde yardım ederim.					
26	Rekabet olmadan iyi bir toplum düzeni kurulamaz.					
27	İnsan hayatını başkalarından bağımsız olarak yaşamalıdır.					
28	Çok hoşuma giden birşeyden ailem onaylamazsa vazgeçerim.					
29	Başkalarıyla işbirliği yaptığım zaman kendimi iyi hissederim.					
30	Başkalarıyla rekabet edebileceğim ortamlarda çalışmak hoşuma gider.					
31	İnsanlara açık ve dosdoğru konuşmayı tercih ederim.					
32	Çocuklara vazifenin eğlenceden önce geldiği öğretilmelidir.					
33	Benim için zevk başkalarıyla vakit geçirmektir.					
34	Başarı hayattaki en önemli şeydir.					
35	Eğer başarılı oluyorsam bu benim yeteneklerim sayesinde.					
36	Yakın çevremle fikir ayrılığına düşmekten hiç hoşlanmam.					
37	Ailemi memnun edecek şeyleri nefret etsem de yaparım.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Betül Aysu Acartürk, 1991’de İstanbul’un Üsküdar ilçesinde doğdu.

Eğitim durumu :

Lisans: 2013’te Maltepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü (2013).

Yüksek Lisans: Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji (2016).

Yabancı Dil (ler) ve düzeyi

İngilizce (TOEFL: 70).

İş deneyimi

Çeşitli kurumlarda, Nöropsikiyatri Hastanesi’nde, İstanbul Adalet Sarayı Aile Mahkemesi’nde ve Danışman Psikolojik Hizmetler Merkezi’nde stajyer psikolog olarak görev aldı.